

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
IX kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM-0610-51-22

Druk nr 2185

Warszawa, 22 kwietnia 2022 r.

Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowna Pani Marszałek,

na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

- o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników.

Do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Z poważaniem

Mateusz Morawiecki

/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników

Art. 1. W ustawie z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2021 r. poz. 266, 1535 i 1621) wprowadza się następujące zmiany:

1) po art. 5b dodaje się art. 5c w brzmieniu:

„Art. 5c. 1. Rolnik lub domownik, który podlegając ubezpieczeniu w pełnym zakresie z mocy ustawy, został objęty innym ubezpieczeniem społecznym z tytułu:

- 1) pobierania świadczenia integracyjnego lub stypendium w okresie odbywania szkolenia, stażu lub przygotowania zawodowego dorosłych, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 9 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, na które został skierowany przez powiatowy urząd pracy,
- 2) pobierania stypendium w okresie odbywania szkolenia, stażu lub przygotowania zawodowego dorosłych, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 9a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, na które został skierowany przez inne niż powiatowy urząd pracy podmioty kierujące na szkolenie, staż lub przygotowanie zawodowe dorosłych,
- 3) pobierania stypendium na podstawie przepisów o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy w okresie odbywania studiów podyplomowych, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 9b ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych,
- 4) pełnienia czynnej służby wojskowej jako żołnierz niezawodowy, o której mowa w art. 6 ust. 1 pkt 11 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych,
- 5) odbywania służby zastępczej, o której mowa w art. 6 ust. 1 pkt 12 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych

– podlega nadal temu ubezpieczeniu, pomimo objęcia go z tych tytułów innym ubezpieczeniem społecznym.

2. Rolnik lub domownik, o którym mowa w ust. 1, może w każdym czasie odstąpić od ubezpieczenia, składając w Kasie oświadczenie o odstąpieniu od tego ubezpieczenia, nie wcześniej jednak niż od dnia, w którym to oświadczenie zostało złożone w Kasie.”;

- 2) w art. 14 w ust. 7 pkt 1 otrzymuje brzmienie:
„1) przebywania ubezpieczonego, na koszt Kasy, w zakładzie leczniczym podmiotu leczniczego w celu rehabilitacji;”;
- 3) w art. 16 po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:
„1a. Rolnik, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, podlega ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu z mocy ustawy pomimo ustalonego prawa do emerytury rolniczej.”;
- 4) w art. 21:
  - a) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:
„1a. Przepisu ust. 1 pkt 3 nie stosuje się do ubezpieczonego, który podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez okres co najmniej 25 lat.”,
  - b) dodaje się ust. 9 w brzmieniu:
„9. Przepisu ust. 8 nie stosuje się do ubezpieczonego, który podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez okres co najmniej 25 lat.”;
- 5) w art. 25 ust. 2b otrzymuje brzmienie:
„2b. Przepisu ust. 2a nie stosuje się przy ustalaniu wysokości emerytury rolniczej dla osób urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., z tym że przy ustalaniu wysokości emerytury rolniczej dla osób urodzonych po tej dacie, które nie mają ustalonego prawa do emerytury na podstawie art. 24 ust. 1, art. 24a lub art. 184 przepisów emerytalnych, stosuje się przepis ust. 2a pkt 3.”;
- 6) w art. 28:
  - a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:
„1. Wypłata renty rolniczej z ubezpieczenia ulega częściowemu zawieszeniu na zasadach określonych w ust. 2–8, jeżeli rencista prowadzi działalność rolniczą.”,
  - b) w ust. 2 pkt 1 i 2 otrzymują brzmienie:
„1) części uzupełniającej renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy,
2) renty inwalidzkiej z ubezpieczenia społecznego rolników indywidualnych i członków ich rodzin w części równej 95% emerytury podstawowej”;
  - c) ust. 3 otrzymuje brzmienie:
„3. Wypłata ulega zawieszeniu w całości, jeżeli rencista nie zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej, z zastrzeżeniem ust. 5–7 i 9–11.”,
  - d) w ust. 4:
– wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Uznaje się, że rencista zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej, jeżeli ani on, ani jego małżonek nie jest właścicielem (współwłaścicielem) lub posiadaczem gospodarstwa rolnego w rozumieniu przepisów o podatku rolnym i nie prowadzi działu specjalnego, nie uwzględniając:”

– pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) gruntów wdzierżawionych, na podstawie umowy pisemnej zawartej – w przypadku renty stałej – co najmniej na 10 lat, a w przypadku renty okresowej – na okres wskazany w decyzji Prezesa Kasy o przyznaniu tej renty, której zawarcie potwierdził wójt, właściwy ze względu na miejsce położenia przedmiotu dzierżawy, osobie niebędącej:

- a) małżonkiem rencisty,
- b) osobą pozostającą z rencistą we wspólnym gospodarstwie domowym,
- c) małżonkiem osoby, o której mowa w lit. b;”

– pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) gruntów i działów specjalnych należących do małżonka, z którym rencista zawarł związek małżeński po ustaleniu prawa do renty rolniczej z ubezpieczenia;”

e) ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Jeżeli rencista jest całkowicie niezdolny do pracy wskutek wypadku przy pracy rolniczej albo rolniczej choroby zawodowej, wypłata świadczenia przez okres dwóch lat od tego wypadku albo od zachorowania na tę chorobę ulega zawieszeniu tylko w połowie.”

f) w ust. 7 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) rencista nie zawarł umowy z następcą stosownie do przepisów rozdziału 7 i nie ma możliwości sprzedaży nieruchomości wchodzących w skład gospodarstwa rolnego co najmniej po cenie odpowiadającej ich oszacowaniu według przepisów o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa albo”

g) w ust. 9 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) uprzednio wdzierżawionych na podstawie umowy pisemnej zawartej – w przypadku renty stałej – co najmniej na 10 lat, a w przypadku renty okresowej – na okres wskazany w decyzji Prezesa Kasy o przyznaniu tej renty, jeżeli

dzierżawa ustała wcześniej z przyczyn niezależnych od wydierżawiającego, lub”;

h) ust. 11 otrzymuje brzmienie:

„11. W przypadku gdy rencista prowadzi działalność rolniczą z małżonkiem podlegającym ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu z mocy ustawy, wypłata nie ulega zawieszeniu.”;

7) art. 34 otrzymuje brzmienie:

„Art. 34. 1. Prawo do emerytury lub renty rolniczej z ubezpieczenia ulega zawieszeniu lub zmniejszeniu na zasadach określonych w przepisach emerytalnych. W takim przypadku nie zawiesza lub nie zmniejsza się wypłaty części składkowej emerytury rolniczej lub renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy albo nadwyżki emerytury lub renty inwalidzkiej z ubezpieczenia społecznego rolników indywidualnych i członków ich rodzin ponad 95% emerytury podstawowej.

2. Przy zawieszeniu lub zmniejszeniu prawa do emerytury lub renty rolniczej z ubezpieczenia, zgodnie z ust. 1, nie bierze się pod uwagę dochodów z działalności rolniczej.”;

8) w art. 36:

a) w ust. 1 w pkt 11 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 12 w brzmieniu:

„12) interpretacji indywidualnych, o których mowa w art. 62a.”;

b) w ust. 3 po wyrazach „w ust. 1 pkt 1–9” dodaje się wyrazy „i 12”;

9) w art. 40a:

a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Odsetek za zwłokę nie nalicza się od nieopłaconych w terminie składek, jeżeli:

1) wysokość odsetek nie przekracza 6,60 zł;

2) nieopłacenie składek wynika:

a) z błędnego zawiadomienia przez Kasę o stanie rozliczeń,

b) ze zmiany decyzji Prezesa Kasy, z przyczyn leżących po stronie Kasy, w zakresie podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników lub wymiaru składek lub w sprawach o umorzenie należności składkowych,

c) z zastosowania się do utrwalonej praktyki interpretacyjnej Kasy, która następnie uległa zmianie.”;

b) dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. Przez utrwaloną praktykę interpretacyjną, o której mowa w ust. 2 pkt 2 lit. c, rozumie się wyjaśnienia zakresu i sposobu stosowania przepisów prawa dominujące w interpretacjach indywidualnych wydawanych przez Kasę w takich samych stanach faktycznych lub w odniesieniu do takich samych zdarzeń przyszłych oraz w takim samym stanie prawnym.”;

10) w art. 41a w ust. 2 w pkt 3 wyrazy „pięciokrotnej wartości” zastępuje się wyrazami „dziesięciokrotności kwoty kosztów”;

11) w art. 41b w ust. 12 wyrazy „kwoty, o której mowa w ust. 15” zastępuje się wyrazami „dziesięciokrotności kwoty kosztów upomnienia w postępowaniu egzekucyjnym”;

12) w art. 55 ust. 2a otrzymuje brzmienie:

„2a. Prezes Kasy może renciście, któremu na skutek niezaprzesania prowadzenia działalności rolniczej wypłata części uzupełniającej świadczenia została zawieszona w całości, przyznać prawo do wypłaty 50% tej części na czas określony, jeżeli istnieją szczególnie przeszkody w zaprzestaniu prowadzenia działalności rolniczej.”;

13) art. 62a otrzymuje brzmienie:

„Art. 62a. 1. Prezes Kasy wydaje interpretacje indywidualne, o których mowa w art. 34 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców, w zakresie obowiązku podlegania ubezpieczeniu oraz wysokości składek w stosunku do podmiotów, o których mowa w art. 5a ust. 1, w sprawach związanych z prowadzeniem przez te podmioty pozarolniczej działalności gospodarczej. Interpretacje indywidualne wraz z wnioskiem o wydanie interpretacji, po usunięciu danych identyfikujących wnioskodawcę oraz inne podmioty wskazane w treści interpretacji, Kasa niezwłocznie zamieszcza w Biuletynie Informacji Publicznej.

2. Nie wydaje się interpretacji indywidualnych w zakresie tych elementów stanu faktycznego, które w dniu złożenia wniosku o interpretację są przedmiotem toczącego się postępowania wyjaśniającego, albo gdy w tym zakresie sprawa została rozstrzygnięta co do jej istoty w decyzji Prezesa Kasy.”;

14) art. 64 otrzymuje brzmienie:

„Art. 64. 1. Kasa podejmuje działania na rzecz osób wykazujących całkowitą niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym, ale rokujących jej odzyskanie w wyniku leczenia i rehabilitacji leczniczej, albo zagrożonych całkowitą niezdolnością do pracy w gospodarstwie rolnym, które:

- 1) podlegają ubezpieczeniu społecznemu rolników z mocy ustawy w pełnym zakresie, albo
- 2) podlegają ubezpieczeniu wypadkowemu, chorobowemu i macierzyńskiemu na wniosek w pełnym zakresie nieprzerwanie co najmniej przez 18 miesięcy przed złożeniem wniosku o rehabilitację leczniczą, z tym że okres ten nie jest wymagany w przypadku ubezpieczonego zagrożonego całkowitą niezdolnością do pracy w gospodarstwie rolnym wskutek wypadku przy pracy rolniczej, albo
- 3) posiadają ustalone prawo do okresowej renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy i zachowały zdolność do samodzielnej egzystencji.

2. Działania, o których mowa w ust. 1, obejmują w szczególności:

- 1) kierowanie na rehabilitację leczniczą do zakładów rehabilitacyjnych;
- 2) prowadzenie zakładów rehabilitacji leczniczej;
- 3) wspieranie rozwoju rehabilitacji ambulatoryjnej na obszarach wiejskich;
- 4) prowadzenie, we własnym zakresie, badań i analiz przyczyn niezdolności do pracy;
- 5) odpłatne zlecenie badań naukowych i ekspertyz dotyczących przyczyn niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym oraz metod jej przeciwdziałania;
- 6) promocję zdrowia;
- 7) działania dotyczące profilaktyki zdrowotnej w środowisku wiejskim.

3. Na rehabilitację leczniczą kieruje się:

- 1) osobę uznaną okresowo za całkowicie niezdolną do pracy w gospodarstwie rolnym, która rokuje odzyskanie zdolności do pracy w gospodarstwie rolnym w wyniku leczenia i rehabilitacji;
- 2) osobę zagrożoną całkowitą niezdolnością do pracy w gospodarstwie rolnym;
- 3) dzieci osób, które:
  - a) spełniają warunki określone w ust. 1 pkt 1 albo 2 lub
  - b) mają ustalone prawo do renty, o której mowa w art. 18, jeżeli osoby te nieprzerwanie co najmniej 12 miesięcy przed złożeniem wniosku o rehabilitację leczniczą dla dziecka, podlegają:
    - ubezpieczeniu wypadkowemu, chorobowemu i macierzyńskiemu lub
    - ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu;
- 4) osoby uprawnione do renty rodzinnej, o których mowa w art. 29 ust. 2.

4. Jeżeli na rehabilitację leczniczą jest kierowane dziecko wymagające opieki ze względu na wiek lub stan zdrowia, pobyt w zakładzie rehabilitacji leczniczej zapewnia się również opiekunowi prawnemu tego dziecka.

5. Kasa może kierować również:

- 1) osoby uprawnione do emerytury rolniczej na rehabilitację leczniczą;
- 2) ubezpieczonych, o których mowa w art. 16 ust. 2 pkt 4, będących opiekunami osób niepełnosprawnych na turnusy mające na celu poprawę ich kondycji psychofizycznej i jakości życia, zwane dalej „turnusami regeneracyjnymi”.

6. Podstawę skierowania na rehabilitację leczniczą lub turnusy regeneracyjne stanowią:

- 1) prawomocne orzeczenie lekarza rzeczoznawcy Kasy lub orzeczenie komisji lekarskiej Kasy, wydane w postępowaniu orzeczniczym dla ustalenia prawa do świadczenia z ubezpieczenia społecznego rolników, zawierające wskazania do rehabilitacji leczniczej, albo
- 2) wniosek sporządzony przez lekarza prowadzącego leczenie
– pozytywnie zaopiniowane przez lekarza regionalnego inspektora orzecznictwa lekarskiego Kasy.

7. Pierwszeństwo w skierowaniu na rehabilitację leczniczą ma osoba, dla której potrzeba rehabilitacji jest uzasadniona następstwem wypadku przy pracy rolniczej.

8. Osobie skierowanej na rehabilitację leczniczą przysługuje zwrot kosztów przejazdu z miejsca zamieszkania do zakładu rehabilitacji leczniczej.

9. Zwrot kosztów, o którym mowa w ust. 8, nie przysługuje osobie uprawnionej do emerytury rolniczej.

10. Po zakończeniu rehabilitacji leczniczej lub turnusu regeneracyjnego ta sama osoba może być ponownie skierowana na rehabilitację leczniczą lub turnus regeneracyjny.

11. Konkurs ofert na świadczenia i usługi rehabilitacyjne oraz turnusy regeneracyjne z podmiotami niebędącymi jednostkami organizacyjnymi Kasy przeprowadza komisja konkursowa powołana przez Prezesa Kasy.

12. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi, w drodze rozporządzenia, warunki i tryb kierowania na rehabilitację leczniczą i turnusy regeneracyjne oraz warunki i tryb przeprowadzania konkursu ofert oraz zawierania umów o świadczenia i usługi

rehabilitacyjne oraz turnusy regeneracyjne z podmiotami niebędącymi jednostkami organizacyjnymi Kasy, w tym:

- 1) warunki i tryb kwalifikacji wniosku o rehabilitację leczniczą albo turnus regeneracyjny oraz wzór tego wniosku,
- 2) przypadki i terminy ponownego kierowania na rehabilitację leczniczą albo turnus regeneracyjny,
- 3) okresy trwania rehabilitacji leczniczej i turnusów regeneracyjnych,
- 4) sposób i warunki zwrotu kosztów przejazdu

– mając na uwadze potrzeby osób kierowanych na rehabilitację leczniczą i turnusy regeneracyjne, w tym możliwość poprawy stanu zdrowia, kondycji psychofizycznej i jakości życia tych osób, a także kierując się koniecznością zapewnienia równego traktowania podmiotów leczniczych oraz przejrzystości i sprawności postępowania podczas przeprowadzania konkursu ofert.”;

- 15) w art. 77 w ust. 1 w pkt 5 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 6 w brzmieniu:
„6) wydatków i kosztów związanych z realizacją zadań wynikających z przepisów o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej.”;
- 16) w art. 80 w ust. 1 skreśla się wyrazy „21b,”.

Art. 2. W sprawach, o których mowa w art. 21 i art. 25 ustawy zmienianej w art. 1, wszczętych i niezakończonych decyzją ostateczną przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Art. 3. Emerytury rolnicze, których wypłata uległa częściowemu zawieszeniu przed dniem wejścia w życie ustawy ze względu na niezaprzymanie prowadzenia działalności rolniczej, wypłaca się w pełnej wysokości od dnia wejścia w życie ustawy bez wydawania decyzji o wznowieniu zawieszony wypłaty.

Art. 4. 1. Rolnik lub domownik, którym przed dniem wejścia w życie ustawy wydano decyzję o ustaniu ubezpieczenia społecznego rolników w związku z objęciem ich ubezpieczeniami z tytułu pobierania świadczenia integracyjnego lub stypendium w okresie odbywania szkolenia, stażu lub przygotowania zawodowego dorosłych, na które zostali skierowani przez powiatowy urząd pracy, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 9 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 423,

z późn. zm.¹⁾), jak również z tytułów, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 9a, 9b, 11 i 12 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, mogą złożyć w Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego wnioski o objęcie ich ubezpieczeniem społecznym rolników w okresie, którego dotyczyła decyzja o ustaniu ubezpieczenia społecznego rolników, o ile spełniali w okresie objętym wnioskiem warunki określone w art. 5c ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1.

2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, może być złożony w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.

3. Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego jest obowiązany wydać decyzję o objęciu rolnika lub domownika ubezpieczeniem społecznym rolników, jeżeli spełniali w okresie objętym wnioskiem, o którym mowa w ust. 1, warunki określone w art. 5c ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1.

4. Składki na ubezpieczenie społeczne rolników za okres objęcia tym ubezpieczeniem na wniosek, o którym mowa w ust. 1, rolnik opłaca w terminie 14 dni od dnia doręczenia decyzji o objęciu tym ubezpieczeniem.

5. Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego nie wydaje decyzji o ustaniu ubezpieczenia społecznego rolników za okresy podlegania innemu ubezpieczeniu społecznemu przypadające przed dniem wejścia w życie ustawy, jeżeli w danym przypadku są spełnione warunki określone w art. 5c ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1.

Art. 5. 1. W 2022 r. do świadczeń emerytalno-rentowych wypłacanych z funduszu emerytalno-rentowego, którym dysponuje Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, nie stosuje się przepisów art. 29 ust. 10 i 12 oraz art. 52 ust. 2 pkt 2 lit. b ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 305, z późn. zm.²⁾).

2. O dokonanych zmianach planu finansowego państwowego funduszu celowego Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego niezwłocznie informuje ministra właściwego do spraw finansów publicznych oraz ministra właściwego do spraw rozwoju wsi.

Art. 6. W 2022 r. minister właściwy do spraw finansów publicznych, na wniosek dysponenta części 72 – Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, może dokonywać

---

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2021 r. poz. 432, 619, 1621, 1834, 1981 i 2015 oraz z 2022 r. poz. 655 i 755.

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz.U. z 2021 r. poz. 1236, 1535, 1773, 1927, 1981, 2054 i 2270 oraz z 2022 r. poz. 583 i 655.

przeniesień wydatków budżetowych z części 73 – Zakład Ubezpieczeń Społecznych do części 72 – Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

Art. 7. 1. W latach 2023–2032 maksymalny limit wydatków funduszu prewencji i rehabilitacji na realizację zadań określonych w art. 64 ust. 5 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą wynosi łącznie 27 316 800,00 zł, w tym w:

- 1) 2023 r. – 2 234 400,00 zł;
- 2) 2024 r. – 2 436 000,00 zł;
- 3) 2025 r. – 2 536 800,00 zł;
- 4) 2026 r. – 2 620 800,00 zł;
- 5) 2027 r. – 2 704 800,00 zł;
- 6) 2028 r. – 2 788 800,00 zł;
- 7) 2029 r. – 2 872 800,00 zł;
- 8) 2030 r. – 2 956 800,00 zł;
- 9) 2031 r. – 3 040 800,00 zł;
- 10) 2032 r. – 3 124 800,00 zł.

2. W przypadku przekroczenia lub zagrożenia przekroczeniem przyjętego na dany rok budżetowy maksymalnego limitu wydatków, o którym mowa w ust. 1, stosuje się mechanizm korygujący, polegający na limitowaniu liczby osób skierowanych na rehabilitację leczniczą lub turnusy mające na celu poprawę ich kondycji psychofizycznej i jakości życia, o których mowa w art. 64 ust. 5 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

3. Organem właściwym do monitorowania wykorzystania limitów wydatków, o którym mowa w ust. 1, jest Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

4. Organem właściwym do wdrożenia mechanizmu korygującego, o którym mowa w ust. 2, jest Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

Art. 8. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem art. 1 pkt 14, który wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2023 r.

UZASADNIENIE

Projekt ustawy o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników ma przede wszystkim na celu uregulowanie kwestii związanych ze zbiegiem tytułów ubezpieczenia z rolniczego i powszechnego systemu ubezpieczeń społecznych. Nie ulega wątpliwości, że w zakresie ubezpieczenia społecznego rolników obowiązuje jedna z podstawowych zasad, że w razie posiadania innego tytułu do ubezpieczenia lub podlegania zaopatrzeniu społecznemu obowiązek ubezpieczenia rolniczego jest wyłączony. Zatem podleganie ubezpieczeniu społecznemu z innego tytułu niż prowadzenie działalności rolniczej „wyprzedza” ubezpieczenie społeczne rolników. Zawsze zatem pierwszeństwo ma nierolniczy tytuł do ubezpieczenia. Ustawodawca przewidział od tej reguły wyłącznie dwa wyjątki – zawarte w przepisach art. 5a oraz art. 5b ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2021 r. poz. 266, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą o ubezpieczeniu społecznym rolników”.

Zgodnie z treścią przepisu art. 5a ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, rolnik lub domownik, który podlegając ubezpieczeniu w pełnym zakresie z mocy ustawy nieprzerwanie przez co najmniej 3 lata, rozpocznie prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej lub rozpocznie współpracę przy prowadzeniu tej działalności, podlega nadal temu ubezpieczeniu w okresie prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej lub współpracy przy prowadzeniu tej działalności, jeżeli spełnia jednocześnie następujące warunki:

- 1) złoży w Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (dalej: „KRUS”) oświadczenie o kontynuowaniu tego ubezpieczenia w terminie 14 dni od dnia rozpoczęcia wykonywania pozarolniczej działalności gospodarczej lub współpracy przy tej działalności;
- 2) jednocześnie nadal prowadzi działalność rolniczą lub stale pracuje w gospodarstwie rolnym, obejmującym obszar użytków rolnych powyżej 1 ha przeliczeniowego, lub w dziale specjalnym;
- 3) nie jest pracownikiem i nie pozostaje w stosunku służbowym;
- 4) nie ma ustalonego prawa do emerytury lub renty albo do świadczeń z ubezpieczeń społecznych;
- 5) kwota należnego podatku dochodowego za poprzedni rok podatkowy od przychodów z pozarolniczej działalności gospodarczej nie przekracza kwoty 3604 zł za rok 2021.

W tym miejscu warto dodać, że skutkiem wyłączenia z ubezpieczenia społecznego rolników jest przerwanie 3-letniej ciągłości ubezpieczeniowej, wymaganej na gruncie przepisów art. 5a ust. 1, niezbędnej dla uznania, że osoba ubezpieczona może podlegać ubezpieczeniu społecznemu rolników w okresie prowadzenia działalności pozarolniczej.

Między innymi w celu uniknięcia tego typu incydentalnych przerw w ubezpieczeniu społecznym rolników ustawodawca wprowadził art. 5b w ustawie o ubezpieczeniu społecznym rolników. Zgodnie z art. 5b ust. 1 rolnik lub domownik, który podlegając ubezpieczeniu w pełnym zakresie z mocy ustawy, został objęty innym ubezpieczeniem społecznym z tytułu wykonywania umowy, o której mowa w art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 423, z późn. zm.), lub powołania do rady nadzorczej, podlega nadal temu ubezpieczeniu w okresie wykonywania umowy, o której mowa w art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, lub pełnienia funkcji w radzie nadzorczej, pomimo objęcia go z tego tytułu innym ubezpieczeniem społecznym, jeżeli przychód osiągnany z tego tytułu w rozliczeniu miesięcznym nie przekracza kwoty równej minimalnemu wynagrodzeniu za pracę, ustalonemu na podstawie odrębnych przepisów. Zaś w ust. 2 art. 5b zostało wprowadzone rozwiązanie, zgodnie z którym rolnik lub domownik może w każdym czasie odstąpić od tego podwójnego ubezpieczenia, składając w KRUS oświadczenie o odstąpieniu od ubezpieczenia społecznego rolników, nie wcześniej jednak niż od dnia, w którym to oświadczenie zostało złożone w Kasie. Zatem to od decyzji rolnika lub domownika zależy, czy zależy mu na nieprzerwanym okresie ubezpieczenia w KRUS, co może być w jego interesie, choćby ze względu na wymóg nieprzerwanego ubezpieczenia w celu dalszego podlegania temu ubezpieczeniu po rozpoczęciu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej.

Należy zaznaczyć, że przepisy dotyczące poszczególnych reżimów ubezpieczeń społecznych są konstruowane w ten sposób, aby poszczególne tytuły ubezpieczeń były związane z osiąganiem przez daną osobę przychodów, które można określić mianem stałych, czyli chodzi o to, żeby stanowiły one faktyczne źródło przychodu ubezpieczonego.

Zatem było uzasadnione wprowadzenie rozwiązań w art. 5b ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników zmierzających do wyeliminowania patologicznych sytuacji na

gruncie zbiegu określonych tytułów do ubezpieczenia powszechnego i rolniczego, gdzie podstawowy tytuł do ubezpieczenia rolniczego ustępował przed tytułem do ubezpieczenia w systemie powszechnym i który często był pochodną krótkotrwałych i niskopłatnych zajęć.

W związku z tym, że tego typu tytułów w systemie powszechnym jest więcej, dlatego w niniejszym projekcie ustawy zaproponowano, w art. 1 pkt 1, dalsze rozszerzenie zakresu podmiotowego ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników o osoby (rolników i domowników), które równoległe z prowadzeniem działalności rolniczej posiadają tytuł do podlegania ubezpieczeniu w systemie powszechnym, ze względu na:

- 1) pobieranie świadczenia integracyjnego lub stypendium w okresie odbywania szkolenia, stażu lub przygotowania zawodowego dorosłych, na które zostali skierowani przez powiatowy urząd pracy, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 9 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych;
- 2) pobieranie stypendium w okresie odbywania szkolenia, stażu lub przygotowania zawodowego dorosłych, na które zostali skierowani przez inne niż powiatowy urząd pracy podmioty kierujące na szkolenie, staż lub przygotowanie zawodowe dorosłych, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 9a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych;
- 3) pobieranie stypendium na podstawie przepisów o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy w okresie odbywania studiów podyplomowych, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 9b ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych;
- 4) pełnienie czynnej służby wojskowej jako żołnierz niezawodowy, o której mowa w art. 6 ust. 1 pkt 11 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych;
- 5) odbywanie służby zastępczej, o której mowa w art. 6 ust. 1 pkt 12 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych.

Należy mieć na względzie, że chociażby okres odbywania szkolenia, stażu lub przygotowania zawodowego dorosłych, na które zostali skierowani przez powiatowy urząd pracy, łączy się nierozdzielnie z pobieraniem świadczenia integracyjnego lub stypendium, a to z kolei wpływa na ustanie ubezpieczenia rolniczego, gdyż w tym okresie dana osoba podlega ubezpieczeniu w powszechnym systemie ubezpieczeń społecznych. Często osoby te podejmują szkolenia w celu nabycia nowych kwalifikacji i planują

następnie podjąć działalność pozarolniczą. Planują także nadal podlegać ubezpieczeniu społecznemu rolników, gdyż głównym przedmiotem ich działalności, przynajmniej w początkowym okresie, będzie działalność rolnicza. Obowiązujące regulacje uniemożliwiają im to i tym samym prowadzą do wydania rozstrzygnięcia niesprawiedliwego, naruszającego zasadę zaufania obywateli do państwa i stanowionego przez nie prawa. Proponowane rozwiązania mają na celu wyeliminowanie przeszkód do rozpoczynania choćby działalności pozarolniczej, co w konsekwencji zapewne będzie służyło poprawie mobilności zawodowej wśród rolników, gdyż będą mogli zdobywać umiejętności na pozarolniczym rynku pracy. Jest to zgodne z formułowanymi od wielu lat zaleceniami Rady Unii Europejskiej wydawanymi w ramach Semestru Europejskiego w odniesieniu do ubezpieczenia społecznego rolników. Wszystkie proponowane nowe tytuły do podlegania jednocześnie ubezpieczeniu w systemie rolnym i pozarolniczym zmierzają do tego, aby stworzyć gwarancje dla obywateli, że realizując swoje, wynikające z przepisów prawnych, uprawnienie jak choćby służba w terytorialnej służbie wojskowej, nie będą wyłączały często wbrew swojej woli i interesowi z ubezpieczenia społecznego rolników, przy czym trudno jest uznać, aby włączenie wyłącznie do powszechnego systemu ubezpieczeń miało uzasadnione podstawy.

Zaproponowane dodanie art. 5c umożliwi stworzenie katalogu zupełnego wyjątków od zasady, zgodnie z którą ubezpieczenie społeczne rolników ustępuje przed ubezpieczeniem w systemie powszechnym. Oznacza to, że niezależnie od rozmiarów działalności będącej przedmiotem ubezpieczenia w systemie powszechnym ubezpieczenie społeczne rolników ustawało. Wyjątki od tej zasady zostały wprowadzone w obecnie obowiązującym art. 5a i art. 5b ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, a planowane dodanie art. 5c domknie ten katalog wyjątków charakteryzujących się wspólną cechą, że głównym źródłem utrzymania jest działalność rolnicza, a działalność pozarolnicza ma charakter marginalny.

Zmiana zaproponowana w art. 14 ust. 7 pkt 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników jest konsekwencją potrzeby uaktualnienia nazewnictwa używanego w ustawie, tym samym ma charakter czysto porządkujący. Należy zaznaczyć, że ta zmiana nie ma bezpośredniego związku ze zmianą proponowaną w art. 64 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników i przewidzianym tam rozszerzeniem zakresu podmiotowego tej ustawy.

W art. 16 ust. 3 została zawarta propozycja, zgodnie z którą tytuł do podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu z mocy ustawy będzie stanowiło również prowadzenie działalności rolniczej przez osoby uprawnione do emerytury rolniczej. Jest to konsekwencja zmiany w art. 28, zgodnie z którą nie będzie już dochodziło do zawieszania wypłaty części uzupełniającej emerytury rolniczej, jeżeli emeryt nie zaprzestanie prowadzenia działalności rolniczej. W ten sposób będzie nadal istniał czynnik wpływający w umiarkowany sposób na wymianę pokoleń, a z drugiej strony emeryci osiągający dochody z emerytury oraz z działalności rolniczej będą mieć większy udział w finansowaniu systemu ubezpieczenia, który tylko w niewielkim stopniu jest finansowany ze składek ubezpieczonych.

Zmiana zaproponowana w art. 21 sprowadza się do przyjęcia mechanizmu analogicznego jak w systemie powszechnym. Zatem i w systemie rolniczym osoby z długim stażem ubezpieczeniowym (co najmniej 25 lat), które stały się całkowicie niezdolne do pracy w gospodarstwie rolnym oraz nie ukończyły wieku emerytalnego, nie powinny być pozbawione prawa do renty rolniczej, nawet jeśli w ostatnim okresie nie podlegały rolniczemu ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu. Ponadto świadczenie takie będzie wypłacane tylko przez określony czas, do osiągnięcia wieku emerytalnego, ponieważ wówczas osoba uprawniona uzyska prawo do emerytury rolniczej.

Kolejna zaproponowana zmiana w art. 25 ust. 2b ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników jest konsekwencją tego, że na podstawie przepisów ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o emeryturach kapitałowych (Dz. U. z 2018 r. poz. 926) została wprowadzona zmiana w ustawie o ubezpieczeniu społecznym rolników, dotycząca wyeliminowania możliwości zaliczania do wysokości części składowej emerytury rolniczej okresów odbywania czynnej służby wojskowej w Wojsku Polskim lub okresów jej równorzędnych albo okresów zastępczych form tej służby przypadających przed dniem 1 stycznia 1999 r. Zmiana w tym zakresie miała na celu wyeliminowanie wszystkich okresów niezwiązanych z okresem działalności rolniczej i w konsekwencji z podleganiem ubezpieczeniu społecznemu rolników. W związku z tym obecnie wysokość i prawo do świadczeń emerytalnych rolniczych zostały uzależnione wyłącznie od okresów ubezpieczenia społecznego rolników. Z kolei wszystkie inne okresy mają wpływ na wysokość świadczeń z powszechnego systemu emerytalnego realizowanych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych (dalej: „ZUS”). W konsekwencji, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń

Spółecznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 504), okresy czynnej służby wojskowej w Wojsku Polskim lub okresy jej równorzędne albo okresy zastępczych form tej służby są zaliczane do okresów składkowych będących podstawą do wyliczenia kapitału początkowego mającego wpływ na wysokość emerytur zgodnie z przepisami ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Jednak problem pojawia się, jeżeli dana osoba nie posiada okresów ubezpieczenia w ZUS. W takim przypadku istnieje uzasadnienie, aby ww. okresy związane z odbytą czynną służbą wojskową przed 1999 r. mogły być doliczane do okresu ubezpieczenia, od którego zależy wysokość części składkowej emerytury rolniczej. Jest to zmiana pozytywna, mająca na celu stworzenie mechanizmu, zgodnie z którym wszystkie okresy ubezpieczeniowe będą brane pod uwagę przy ustalaniu wysokości świadczenia emerytalnego rolniczego.

W związku z licznymi postulatami kierowanymi do ministerstwa zarówno ze strony rolników, jak i organizacji rolniczych odnośnie do krzywdzących, zdaniem rolników, rozwiązań zawartych w przepisach o ubezpieczeniu społecznym rolników, dotyczących zawieszania wypłaty emerytur rolniczych w przypadku niezaprzestania prowadzenia działalności rolniczej, w art. 28 zostały zaproponowane zmiany w tym zakresie. Polegają one na tym, że emeryt nie musi zaprzestawać prowadzenia działalności rolniczej. W takim przypadku emeryt będzie zobowiązany do dalszego opłacania składki na ubezpieczenie emerytalno-rentowe w Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego. Ponadto w art. 28 została zaproponowana zmiana, zgodnie z którą renta rolnicza z tytułu niezdolności do pracy nie będzie zawieszana, jeżeli rencista jest trwale całkowicie niezdolny do pracy w gospodarstwie rolnym. Dodatkowo została zaproponowana zmiana, zgodnie z którą w przypadku gdy rencista jest uprawniony do renty okresowej, umowa dzierżawy gruntów rolnych, w celu wykazania się zaprzestaniem prowadzenia działalności rolniczej, może być zawarta co najmniej na okres, na jaki zostało przyznane prawo do renty rolniczej. Należy jeszcze uzupełnić, że umowy dzierżawy zawarte stosownie do przepisów dotychczasowych zachowują swoją ważność, skutkiem czego nadal będą stanowiły podstawę przejścia obowiązku podatkowego w podatku rolnym na dzierżawcę. Zmiana proponowana w art. 28 ust. 4 pkt 1 lit. b ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników jest konsekwencją wyroku Sądu Najwyższego z dnia 18 stycznia 2012 r. (sygn. akt II UK 82/11) i następującej po nim zmiany praktyki w stosowaniu tego przepisu. Do czasu tego wyroku przekazanie władztwa nad gospodarstwem rolnym dzieciom, aby mogło być uznane za podstawę wypłaty pełnego świadczenia

emerytalnego, winno nastąpić na mocy umów przekazania własności, a nie posiadania. Obecnie, w wyniku tego wyroku, dopuszcza się również zawarcie umowy dzierżawy z dzieckiem. W związku z tym zdecydowano o uchyleniu dotychczasowej lit. b w art. 28 ust. 4 pkt 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników. Proponowane uchylenie ust. 6 w art. 28 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników wynika z tego, że w wyniku przedmiotowych zmian okres, przez jaki nie są zawieszane renty rolnicze, o których mowa w tym przepisie, zawiera się w okresie, o którym mowa w ust. 5 art. 28 projektowanej ustawy.

Poza tym w przepisach tego projektu ustawy zostały przygotowane zmiany wynikające z praktyki stosowania tych przepisów przez KRUS i dostrzeżonych przez organ emerytalno-rentowy problemów w ich stosowaniu:

- zmiana w art. 34 jest podyktowana uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 23 lutego 2022 r. W wyniku tej uchwały osiągnięcie przychodu w kwocie mieszczącej się w przedziale od 70% do 130% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za kwartał kalendarzowy, ostatnio ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, nie powoduje zmniejszenia rolniczej renty rodzinnej. Jest to niezgodne z dotychczasową praktyką stosowaną przez organ rentowy i w związku z tym zmiana sprowadza się do dodania po każdym wyrazie „zawieszenia” w odpowiedniej formie wyrazu „zmniejszenia”,
- zmiany proponowane w art. 36 są wynikiem potrzeby dostosowania brzmienia tego przepisu do zmian wprowadzanych w innych przepisach i mają charakter wyłącznie porządkujący,
- zmiany zaproponowane w art. 40a, art. 41a i art. 41b wynikają z potrzeby dostosowania rozwiązań ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników do rozwiązań obowiązujących w systemie powszechnym – przedmiotowe zmiany mają charakter porządkowy,
- zmiana zaproponowana w art. 55 ust. 2a jest konsekwencją zmian wprowadzonych w art. 28,
- zmiana zaproponowana w art. 62a doprecyzowuje kwestię wydawania przez Prezesa KRUS interpretacji indywidualnych, o których mowa w art. 34 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2021 r. poz. 162, z późn. zm.). Przepis ten obecnie reguluje kwestie zamieszczania interpretacji indywidualnych w Biuletynie Informacji Publicznej KRUS, wydanych we wskazanym w tym przepisie zakresie.

Regulacja ta w obecnej formie jest niewystarczająca oraz budząca wątpliwości interpretacyjne, dlatego właściwym rozwiązaniem jest zaproponowanie jej rozszerzenia i doprecyzowanie jej zakresu podmiotowego. Projektowane przepisy wskazują bowiem jednoznacznie, że interpretacje, na zasadach określonych w ustawie o ubezpieczeniu społecznym rolników, wydaje się rolnikom i domownikom będącym jednocześnie przedsiębiorcami, kontynuującymi podleganie ubezpieczeniu społecznemu rolników w trybie art. 5a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników. Jednocześnie projektowana zmiana art. 62a wskazuje sytuacje, w których nie wydaje się interpretacji indywidualnych. Zaproponowane w projekcie zmiany wprowadzają analogiczne rozwiązania jak te, które funkcjonują w przepisach ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych. W związku z tym proponuje się dodanie ust. 2 w art. 62a, zgodnie z którym nie wydaje się interpretacji indywidualnych w zakresie tych elementów stanu faktycznego, które w dniu złożenia wniosku o interpretację są przedmiotem toczącego się postępowania wyjaśniającego albo gdy w tym zakresie sprawa została rozstrzygnięta co do jej istoty w decyzji Prezesa KRUS. Wprowadza się także odpowiednie zmiany w art. 36 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, uwzględniające wydawane przez Prezesa KRUS decyzje w sprawach interpretacji indywidualnych, o których mowa w zmienianym art. 62a. Z kolei zmiana w ust. 3 w art. 36 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników ma na celu unormowanie kwestii dotyczącej drogi sądowej w przypadku wydanych decyzji w sprawie interpretacji indywidualnej. Proponowana zmiana nie zawęży kręgu podmiotów, które mogą występować z wnioskiem o wydanie interpretacji w sprawach indywidualnych w stosunku do obecnie obowiązującego przepisu art. 62a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników. Projektowane brzmienie ww. artykułu podtrzymuje dotychczasowe regulacje w zakresie wydawania interpretacji osobom ubezpieczonym, o których mowa w art. 5a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, tj. osobom podlegającym temu ubezpieczeniu w pełnym zakresie z mocy ustawy, które oprócz działalności rolniczej w gospodarstwie rolnym prowadzą dodatkowo pozarolniczą działalność gospodarczą podlegającą reżimowi ustawy – Prawo przedsiębiorców. Z przepisów art. 62a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, w obecnie obowiązującym brzmieniu, nie wynika, aby Prezes KRUS był zobowiązany do wydawania interpretacji w sprawach indywidualnych w odniesieniu do wszystkich osób ubezpieczonych, które prowadzą działalność rolniczą.

Proponowana zmiana ma na celu jedynie doprecyzowanie, że wydawane interpretacje indywidualne nie będą dotyczyły spraw, które zostały już rozstrzygnięte decyzją lub spraw będących przedmiotem toczącego się postępowania. Analogiczne rozwiązanie zostało wprowadzone w ustawie o systemie ubezpieczeń społecznych realizowanej przez ZUS;

- proponowana nowelizacja art. 64 systematyzuje zasady rehabilitacji w KRUS przez przeniesienie z aktu wykonawczego do materii ustawowej regulacji dotyczącej warunków kierowania na rehabilitację w KRUS. Proponowane zmiany umożliwią KRUS podejmowanie działań wobec osób:
  - uprawnionych do emerytury rolniczej z ubezpieczenia w celu poprawy ich stanu zdrowia, kondycji psychofizycznej oraz stanu funkcjonalnego i jakości życia, między innymi przez kierowanie ich na rehabilitację leczniczą do zakładów rehabilitacji leczniczej oraz
  - ubezpieczonych będących opiekunami osób niepełnosprawnych na turnusy mające na celu poprawę ich kondycji psychofizycznej i jakości życia (zwane dalej „turnusami regeneracyjnymi”) do zakładów rehabilitacji leczniczej.

KRUS planuje skierować ok. 600 rolników – seniorów emerytów, tj. rolników, którzy ukończyli aktywność zawodową w gospodarstwie rolnym i pobierających świadczenie emerytalne, na turnusy rehabilitacji leczniczej. KRUS ma możliwość skierowania na rehabilitację leczniczą większej liczby rolników – seniorów emerytów, należy jednak podkreślić, że jest to uzależnione od zapotrzebowania i posiadanych środków pieniężnych. Do oszacowania kosztu rehabilitacji leczniczej rolników – seniorów emerytów w 2023 r. przyjęto wysokość stawki odpłatności za osobodzień rehabilitacji leczniczej chorób układu ruchu rolników, realizowanej przez KRUS w 2022 r., tj. 120,00 zł, którą powiększono o prognozowany przez NBP wskaźnik inflacji w 2022 r., tj. 10,8%, co dało kwotę 133,00 zł odpłatności za osobodzień. Koszt rehabilitacji ok. 600 rolników – seniorów emerytów wyniósłby ok. 1 675 800,00 zł i są to dodatkowe środki pieniężne do pozyskania. W 2024 r. stawka odpłatności za osobodzień została podwyższona o prognozowany wskaźnik inflacji w 2023 r., tj. 9%, co daje stawkę odpłatności za osobodzień w wysokości 145,00 zł. Łączny koszt rehabilitacji rolników – seniorów emerytów w 2024 r. wyniósłby ok. 1 827 000,00 zł. W 2025 r. łączny koszt rehabilitacji emerytów seniorów wyniósłby ok. 1 902 600,00 zł, ponieważ stawkę odpłatności za osobodzień podwyższono o prognozowany wskaźnik inflacji w 2024 r., tj. 4,2% do

wysokości 151,00 zł. W związku z brakiem możliwości prognozowania inflacji w latach kolejnych KRUS przyjęła średni wskaźnik inflacji z lat 2017–2021, czyli pięciu ostatnich lat przed rokiem 2022, w którym wystąpił znaczny wzrost wskaźnika inflacji. W kolejnych latach stawka odpłatności za osobodzień została oszacowana, uwzględniając wskaźnik inflacji 3%, dlatego też w:

- w 2026 r. stawka odpłatności za osobodzień to 156 zł, a łączny koszt rehabilitacji to ok. 1 965 600,00 zł,
- w 2027 r. stawka odpłatności za osobodzień to 161 zł, a łączny koszt rehabilitacji to ok. 2 028 600,00 zł,
- w 2028 r. stawka odpłatności za osobodzień to 166 zł, a łączny koszt rehabilitacji to ok. 2 091 600,00 zł,
- w 2029 r. stawka odpłatności za osobodzień to 171 zł, a łączny koszt rehabilitacji to ok. 2 154 600,00 zł,
- w 2030 r. stawka odpłatności za osobodzień to 176 zł, a łączny koszt rehabilitacji to ok. 2 217 600,00 zł,
- w 2031 r. stawka odpłatności za osobodzień to 181 zł, a łączny koszt rehabilitacji to ok. 2 280 600,00 zł,
- w 2032 r. stawka odpłatności za osobodzień to 186 zł, a łączny koszt rehabilitacji to ok. 2 343 600,00 zł.

Miesięczna liczba emerytur w IV kwartale 2020 r. wyniosła 840 472 (bez rodzicielskich świadczeń uzupełniających, lecz z emeryturami finansowanymi z funduszu emerytalno-rentowego, a wypłaconymi przez MON, MSWiA, MS oraz ze świadczeniami rolnymi w wysokości 50% ze względu na uprawnienia do świadczeń pracowniczych zbiegających się ze świadczeniami zagranicznymi). Pobyt na turnusie będzie miał charakter usprawniający. Rolnik – senior emeryt będzie miał zagwarantowane średnio 3 zabiegi dziennie. Program usprawniający i rodzaj zabiegów będzie określał lekarz w Centrum Rehabilitacji Rolników KRUS. Warunkiem niezbędnym przy kwalifikacji na rehabilitację leczniczą rolników – seniorów emerytów byłaby samodzielność psychofizyczna (sprawność ruchowa, funkcje poznawcze, stan emocjonalny). Ze świadczenia nie mogłaby skorzystać osoba niesamodzielna, czyli taka, u której z powodu naruszenia funkcji organizmu stwierdza się ograniczenia aktywności powodujące konieczność długotrwałego albo stałego wsparcia innej osoby w celu zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych. Przyjęto, że seniorzy to osoby, u których często jest

stosowana przewlekła farmakoterapia oraz występuje wielochorobowość (najczęściej schorzenia kardiologiczno-pulmonologiczne, układu ruchu, demencyjne). Z tego względu o możliwości skierowania rolnika – seniora emeryta na turnus rehabilitacyjny będą decydowały kryteria: medyczne, proceduralne oraz formalno-prawne. Kryteria medyczne, czyli wskazania i przeciwwskazania, zostaną opracowane przez KRUS. Do kryteriów formalno-prawnych należy zaliczyć: brak określenia górnej granicy wieku oraz pobieranie przez osobę świadczenia emerytalnego, natomiast do kryteriów proceduralnych należy: wystawienie wniosku przez lekarza POZ lub lekarza specjalistę, złożenie tego wniosku w jednostce organizacyjnej KRUS oraz weryfikacja medyczna tego wniosku przez lekarza Regionalnego Inspektora Orzecznictwa Lekarskiego.

Organizacja turnusów regeneracyjnych dla opiekunów osób niepełnosprawnych ma na celu poprawę ich kondycji psychofizycznej i jakości życia (charakter regeneracyjny). Opiekunem osoby niepełnosprawnej jest osoba, która podlegała ubezpieczeniu jako rolnik lub domownik i zaprzestała prowadzenia działalności rolniczej lub pracy w gospodarstwie rolnym w związku z nabyciem prawa do świadczenia pielęgnacyjnego lub specjalnego zasiłku opiekuńczego na podstawie ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2022 r. poz. 615) albo zasiłku dla opiekuna na podstawie ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2020 r. poz. 1297) przez okres pobierania tego świadczenia albo zasiłku – do uzyskania 25-letniego okresu ubezpieczenia emerytalno-rentowego, o którym mowa w art. 19 ust. 1 pkt 2.

Liczba osób, które podlegają ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu na wniosek w okresie przyznania świadczenia pielęgnacyjnego lub specjalnego zasiłku opiekuńczego na podstawie ustawy o świadczeniach rodzinnych albo zasiłku dla opiekuna na podstawie ustawy o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, za które wójt, burmistrz, prezydent miasta opłaca składki na to ubezpieczenie, na koniec IV kwartału 2020 r. wyniosła 9001 osób.

KRUS planuje skierować ok. 600 opiekunów osób niepełnosprawnych na turnusy regeneracyjne w 2023 r. KRUS ma możliwość skierowania na turnusy regeneracyjne większą liczbę opiekunów osób niepełnosprawnych, należy jednak podkreślić, że jest to uzależnione od zapotrzebowania i posiadanych środków pieniężnych. Do oszacowania kosztu turnusów regeneracyjnych dla opiekunów osób niepełnosprawnych przyjęto

wysokość stawki odpłatności za osobodzień jak w rehabilitacji leczniczej chorób układu ruchu rolników, realizowanej przez KRUS, tj. w 2023 r. przyjęto wysokość stawki odpłatności za osobodzień rehabilitacji leczniczej chorób układu ruchu rolników, realizowanej przez KRUS w 2022 r., tj. 120,00 zł, którą powiększono o prognozowaną przez NBP wysokość inflacji w 2022 r., tj. 10,8%, co dało kwotę 133,00 zł odpłatności za osobodzień. Koszt turnusów regeneracyjnych ok. 600 opiekunów osób niepełnosprawnych wyniósłby ok. 558 600,00 zł i są to dodatkowe środki pieniężne do pozyskania. W 2024 r. stawka odpłatności za osobodzień została podwyższona o prognozowany wskaźnik inflacji w 2023 r., tj. 9%, co daje stawkę odpłatności za osobodzień w wysokości 145,00 zł. Łączny koszt turnusów regeneracyjnych opiekunów osób niepełnosprawnych w 2024 r. wyniósłby ok. 609 000,00 zł. W 2025 r. łączny koszt turnusów regeneracyjnych opiekunów osób niepełnosprawnych wyniósłby ok. 634 200,00 zł, ponieważ stawkę odpłatności podwyższono o prognozowany wskaźnik inflacji w 2024 r., tj. 4,2%, do wysokości 151,00 zł.

W związku z brakiem możliwości prognozowania inflacji w latach kolejnych KRUS przyjęła średni wskaźnik inflacji z lat 2017–2021, czyli pięciu ostatnich lat przed rokiem 2022, w którym wystąpił znaczny wzrost wskaźnika inflacji. W kolejnych latach stawka odpłatności za osobodzień została oszacowana, uwzględniając wskaźnik inflacji 3%, dlatego też w:

- w 2026 r. stawka odpłatności za osobodzień to 156 zł, a łączny koszt rehabilitacji to ok. 655 200,00 zł,
- w 2027 r. stawka odpłatności za osobodzień to 161 zł, a łączny koszt rehabilitacji to ok. 676 200,00 zł,
- w 2028 r. stawka odpłatności za osobodzień to 166 zł, a łączny koszt rehabilitacji to ok. 697 200,00 zł,
- w 2029 r. stawka odpłatności za osobodzień to 171 zł, a łączny koszt rehabilitacji to ok. 718 200,00 zł,
- w 2030 r. stawka odpłatności za osobodzień to 176 zł, a łączny koszt rehabilitacji to ok. 739 200,00 zł,
- w 2031 r. stawka odpłatności za osobodzień to 181 zł, a łączny koszt rehabilitacji to ok. 760 200,00 zł,
- w 2032 r. stawka odpłatności za osobodzień to 186 zł, a łączny koszt rehabilitacji to ok. 781 200,00 zł.

Turnus regeneracyjny jest to turnus mający na celu poprawę kondycji psychofizycznej i jakości życia dla opiekunów osób niepełnosprawnych. Opiekun osoby niepełnosprawnej będzie miał zagwarantowane średnio 4 zabiegi dziennie, a ich rodzaj będzie określał lekarz w Centrum Rehabilitacji Rolników KRUS. Turnusy regeneracyjne będą realizowane w sześciu Centrach Rehabilitacji Rolników KRUS. O skorzystaniu z turnusów regeneracyjnych będą decydowały kryteria medyczne, tj. wskazania i przeciwwskazania korzystania z turnusów regeneracyjnych opracowane przez KRUS, oraz kryteria proceduralne: wniosek wystawiany przez lekarza POZ lub lekarza specjalistę, złożenie wniosku w jednostce organizacyjnej KRUS oraz weryfikacja medyczna wniosku przez lekarza Regionalnego Inspektora Orzecznictwa Lekarskiego.

W związku ze zmianą ustawy będzie konieczne także dokonanie zmiany upoważnienia ustawowego do wydania przez ministra właściwego do spraw rozwoju wsi rozporządzenia w sprawie szczegółowych zasad i tryb kierowania na rehabilitację leczniczą i turnusy regeneracyjne.

Zmiana zaproponowana w art. 77 ust. 1 umożliwi Funduszowi Składkowemu Ubezpieczenia Społecznego Rolników finansowanie wydatków i kosztów związanych z realizacją zadań wynikających z przepisów o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej. Ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2021 i 2022 wskazują, że w roku 2021 i 2022 środki finansowe z gospodarowania mieniem Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa, o których mowa w ustawie z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa, przeznacza się również na finansowanie zadań określonych w art. 77 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników. Jednocześnie proponowane rozwiązanie będzie zgodne z wnioskami i zaleceniami Najwyższej Izby Kontroli, wynikającymi z przeprowadzonej w 2021 r. kontroli w Funduszu Składkowym Ubezpieczenia Społecznego Rolników, w zakresie dostosowania regulacji prawnych związanych z gospodarowaniem majątkiem Funduszu Składkowego, jak również dotyczących realizacji zadań Funduszu Składkowego wynikających z innych przepisów prawa.

Zmiana zaproponowana w art. 80 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników stanowi niezbędne doprecyzowanie przepisów, ponieważ usuwa z kosztów finansowanych z funduszu prewencji i rehabilitacji rentę rolniczą szkoleniową, która

zgodnie z art. 18 ust. 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników jest świadczeniem z ubezpieczenia emerytalno-rentowego i jako taka jest finansowana z funduszu emerytalno-rentowego. W związku z tym była to zbędna regulacja, jako że finansowanie tych świadczeń jest zapewnione z funduszu emerytalno-rentowego, który jest właściwy dla finansowania wypłaty świadczeń emerytalno-rentowych z ubezpieczenia społecznego rolników.

Art. 2 projektu ustawy ma na celu uregulowanie kwestii związanych ze skutkami wprowadzenia zmian merytorycznych w art. 21 i art. 25 ustawy zmienianej w art. 1. W związku z tym zaproponowano, że w sprawach wszczętych i niezakończonych decyzją ostateczną przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

W art. 3 projektu ustawy został przewidziany przepis przejściowy w związku ze zmianą polegającą na rezygnacji z częściowego zawieszenia wypłaty emerytury rolniczej. Zgodnie z tym przepisem emerytury rolnicze, których wypłata uległa częściowemu zawieszeniu (zgodnie z art. 28 i art. 55 ust. 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników) przed dniem wejścia w życie ustawy ze względu na niezaprzeszczenie prowadzenia działalności rolniczej, wypłaca się w pełnej wysokości od dnia wejścia w życie ustawy bez wydawania decyzji o wznowieniu zawieszonych wypłaty.

W art. 4 projektu ustawy zostały zawarte przepisy przejściowe w odniesieniu do rolników i domowników, którzy zostali już wyłączeni z ubezpieczenia społecznego rolników z tytułów wymienionych w projektowanym art. 5c ustawy zmienianej w art. 1, przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy. W związku z powyższym proponuje się wprowadzenie przepisów o charakterze abolicyjnym, umożliwiającym „przywrócenie” do ubezpieczenia społecznego rolników, o ile w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy złożą w KRUS wniosek o przywrócenie ich do tego ubezpieczenia. Przepis ten umożliwi rolnikom i domownikom, którym wydano decyzję o ustaniu ubezpieczenia społecznego rolników w związku z objęciem ich ubezpieczeniami z tytułu pobierania świadczenia integracyjnego lub stypendium w okresie odbywania szkolenia, stażu lub przygotowania zawodowego dorosłych, na które zostali skierowani przez powiatowy urząd pracy, jak również z tytułów, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 9a, 9b, 11 i 12 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, objęcie jednocześnie ubezpieczeniem społecznym rolników w okresach, w których wydano

decyzję o ustaniu tego ubezpieczenia. Proponuje się, aby możliwość przywrócenia do ubezpieczenia była dobrowolna, po złożeniu stosownego wniosku, o ile były w tym czasie spełnione warunki określone w art. 1 pkt 1 niniejszej ustawy. Dzięki temu niektóre osoby będą mogły uzupełnić brakujący okres do uzyskania prawa do świadczeń emerytalno-rentowych bądź wykazać się nieprzerwanym okresem ubezpieczenia rolniczego wymaganym do podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników podczas prowadzenia jednocześnie działalności rolniczej i pozarolniczej. Działalność, z tytułu której dane osoby zostały ubezpieczone w ZUS i jednocześnie pozbawione możliwości podlegania ubezpieczeniu w KRUS, ma charakter marginalny i odstępstwo od zasady, że ubezpieczenie w ZUS ma pierwszeństwo, zostanie co do zasady zachowane, a projektowane rozwiązania będą miały na celu domknięcie katalogu wyjątków w tym zakresie. Poza tym to rozwiązanie stanowi alternatywę i wszystkie osoby, które spełniają określone warunki mogą z niego skorzystać, a warunkiem jest to, że działalność stanowiąca podstawę wyłączenia z KRUS ma na tyle mało istotne znaczenie, iż nie powinny być podnoszone zarzuty związane z naruszeniem konstytucyjnej zasady równości.

Należy mieć bowiem na względzie, że rozważana zasada pierwszeństwa ubezpieczenia w ZUS i braku możliwości wstecznego opłacania składek nie ma charakteru absolutnego, a w rezultacie są dopuszczalne od niej pewne odstępstwa określone już w art. 5a i art. 5b ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników. Należy uznać, że ograniczenia ustawodawcy odnośnie do dyferencjacji sytuacji prawnej jednostek w wypadku praw i wolności ekonomicznych, socjalnych oraz kulturalnych są zdecydowanie mniejsze niż w wypadku praw i wolności politycznych czy tym bardziej osobistych. W orzecnictwie został ugruntowany bowiem pogląd, zgodnie z którym „w sferze polityki ekonomiczno-społecznej państwa swoboda ustawodawcy jest znacznie większa niż w innych sferach stosunków społecznych. Wiąże się z tym również możliwość dokonywania częstszych różnicowań, stanowiących wyjątki od zasady równości określonej w art. 32 ust. 1 Konstytucji” (wyrok TK z 18 stycznia 2011 r., sygn. P 44/08; zob. także wyroki TK: z 9 maja 2005 r., sygn. SK 14/04, OTK ZU nr 5/A/2005, poz. 47; z 27 marca 2007 r., sygn. SK 9/05, OTK ZU nr 3/A/2007, poz. 31; z 19 grudnia 2007 r., sygn. K 52/05, OTK ZU nr 11/A/2007, poz. 159; z 26 października 2010 r., sygn. K 58/07). Nie ulega zarazem wątpliwości, że projektowana regulacja w art. 4 ustawy nowelizującej – mimo że przewidziana w niej abolicja dotyczy możliwości opłacania

wstecz składek na ubezpieczenia społeczne rolników, stanowi dopełnienie katalogu wyjątków określonych w ustawie i tym samym pozostaje w związku z treścią konstytucyjnego prawa do zabezpieczenia społecznego, będącego prawem socjalnym (art. 67 ust. 1 Konstytucji RP). Podczas wprowadzania w życie art. 5b ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników projektodawca skorzystał z takiego samego mechanizmu, który nie budził wątpliwości.

W art. 5 projektu ustawy zaproponowano przepisy przejściowe w związku z przyjęciem propozycji, które zwiększają koszty funkcjonowania Funduszu Emerytalno-Rentowego. Ma to na celu zapewnienie finansowania dodatkowych wydatków z Funduszu Emerytalno-Rentowego w 2022 r. Przedmiotowe przepisy zapewnią elastyczność i umożliwią od strony formalnej sfinansowanie dodatkowych wydatków lub kosztów w 2022 r.

Propozycja zawarta w art. 6 projektu ustawy ma na celu umożliwienie w 2022 r. ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych, na wniosek dysponenta części budżetowej 72 – Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, dokonywanie przeniesień wydatków budżetowych z części budżetowej 73 – Zakład Ubezpieczeń Społecznych do części budżetowej 72 – Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

W art. 7 projektu ustawy został zaprezentowany maksymalny limit wydatków wyrażony kwotowo dla organu monitorującego wykorzystanie tego limitu oraz stosownych mechanizmów korygujących wynikających z art. 50 ust. 1a, 1b, 4 i 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 305, z późn. zm.).

Projektowana ustawa wejdzie w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem art. 1 pkt 14, który wejdzie w życie z dniem 1 stycznia 2023 r.

Projekt nie wpłynie na konkurencyjność gospodarki.

Projektowane przepisy nie będą miały wpływu na sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw.

Projektowane przepisy nie będą miały wpływu na sytuację ekonomiczną i społeczną rodziny, a także osób niepełnosprawnych oraz osób starszych.

Projekt jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) projekt ustawy został zamieszczony na

stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Rządowego Centrum Legislacji w serwisie „Rządowy Proces Legislacyjny”.

Projekt ustawy nie wymaga przedstawienia organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w trybie § 27 ust. 4 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2022 r. poz. 348).

Projekt ustawy nie zawiera przepisów technicznych, w związku z tym nie podlega notyfikacji w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.).

Projekt ustawy został umieszczony w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów pod nr UD 273.

<p>Nazwa projektu Ustawa o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Pani Anna Gembicka – Sekretarz Stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Ernest Nasternak, Departament Oświaty i Polityki Społecznej, 22 623 22 90 e-mail: ernest.nasternak@minrol.gov.pl</p>	<p>Data sporządzenia 22 marca 2022 r.</p> <p>Źródło inne</p> <p>Nr w Wykazie prac UD273</p>
--	--

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Rozwiązywane problemy to:

- a) zbyt ograniczony zakres podmiotowy ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników w stosunku do osób (rolników i domowników), które równoległe z prowadzeniem działalności rolniczej posiadają tytuł do podlegania ubezpieczeniu w systemie powszechnym,
- b) w przypadku gdy dana osoba nie posiada okresów ubezpieczenia w ZUS, brak jest możliwości zaliczania do wysokości emerytury rolniczej okresów odbywania czynnej służby wojskowej w Wojsku Polskim lub okresów jej równorzędnych albo okresów zastępczych form tej służby przypadających przed dniem 1 stycznia 1999 r.,
- c) brak możliwości otrzymywania pełnej emerytury rolniczej przez osoby, które nie zaprzestały prowadzenia działalności rolniczej,
- d) konieczność doprecyzowania obowiązujących przepisów i dostosowania ich do zmian proponowanych w systemie powszechnym,
- e) brak możliwości, zgodnie z obowiązującymi przepisami, skierowania rolnika, który ukończył aktywność zawodową w gospodarstwie rolnym i pobierającego świadczenie emerytalne, na rehabilitację leczniczą oraz osób ubezpieczonych będących opiekunami osób niepełnosprawnych na turnusy regeneracyjne do zakładów rehabilitacji leczniczej,
- f) konieczność doprecyzowania przepisów odnośnie do wydawania interpretacji indywidualnych,
- g) konieczność doprecyzowania przepisów w art. 80 ust. 1 z uwagi na usunięcie z kosztów finansowanych z funduszu prewencji i rehabilitacji renty rolniczej szkoleniowej, która zgodnie z art. 18 ust. 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników jest świadczeniem z ubezpieczenia emerytalno-rentowego i jest finansowana z funduszu emerytalno-rentowego.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

- Rozszerzenie katalogu osób (rolników i domowników), o których mowa w art. 5b, i przez to stworzenie większej liczbie osób możliwości podlegania ubezpieczeniu w KRUS i tym samym nietworzenie przeszkód do rozpoczynania choćby działalności pozarolniczej, co w konsekwencji będzie służyło mobilności zawodowej wśród rolników.
- Stworzenie możliwości zaliczania do wysokości części składkowej emerytury rolniczej okresów odbywania czynnej służby wojskowej w Wojsku Polskim lub okresów jej równorzędnych albo okresów zastępczych form tej służby przypadających przed dniem 1 stycznia 1999 r., gdy dana osoba nie posiada stażu ubezpieczeniowego w ZUS i gdy przedmiotowy okres nie może wpłynąć na podwyższenie świadczenia emerytalnego z powszechnego systemu ubezpieczeń społecznych realizowanego przez ZUS.
- Usystematyzowanie zasady rehabilitacji w Kasie przez przeniesienie z aktu wykonawczego do materii ustawowej przepisów dotyczących warunków kierowania na rehabilitację w Kasie oraz umożliwienie Kasie podejmowania działań także wobec osób uprawnionych do emerytury rolniczej z ubezpieczenia w celu poprawy ich stanu zdrowia, m.in. przez kierowanie ich na rehabilitację leczniczą do zakładów rehabilitacji oraz umożliwienie skierowania osób ubezpieczonych będących opiekunami osób niepełnosprawnych na turnusy regeneracyjne do zakładów rehabilitacji.
- Doprecyzowanie przepisów odnośnie do wydawania interpretacji indywidualnych przez dookreślenie, że interpretacje indywidualne, o których mowa w art. 34 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców, Prezes Kasy wydaje w zakresie obowiązku podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników oraz wysokości składek w stosunku do podmiotów, o których mowa w art. 5a ust. 1, w sprawach

związanych z prowadzeniem przez te podmioty pozarolniczej działalności gospodarczej. Ponadto doprecyzowano, że nie wydaje się interpretacji indywidualnych w zakresie tych elementów stanu faktycznego, które w dniu złożenia wniosku o interpretację są przedmiotem toczącego się postępowania wyjaśniającego albo gdy w tym zakresie sprawa została rozstrzygnięta co do jej istoty w decyzji Prezesa Kasy.

- Doprecyzowanie przepisów ustawy polegające na zaproponowaniu zmiany w art. 80 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników i przez to wyeliminowanie wątpliwości przy jego praktycznym stosowaniu oraz wprowadzenie zmiany zwiększającej wewnętrzną spójność przepisów ustawy.
- Dostosowanie rozwiązań w ustawie o ubezpieczeniu społecznym rolników do zmian w powszechnym systemie ubezpieczeń społecznych.
- W związku z licznymi postulatami kierowanymi do ministerstwa zarówno ze strony rolników, jak i organizacji rolniczych odnośnie do krzywdzących, zdaniem rolników, rozwiązań zawartych w ustawie o ubezpieczeniu społecznym rolników, dotyczących zawieszania wypłaty emerytur rolniczych w przypadku niezaprzeszczenia prowadzenia działalności rolniczej, zostały zaproponowane zmiany w tym zakresie. Polegają one na tym, że emeryt nie musi zaprzestać prowadzenia działalności rolniczej, aby otrzymywać świadczenie w pełnej wysokości (tzn. zarówno część składkową, jak i uzupełniającą emerytury). W takim przypadku emeryt będzie zobowiązany do dalszego opłacania składki na ubezpieczenie emerytalno-rentowe zarówno podstawowej, jak i dodatkowej w przypadku prowadzenia gospodarstwa rolnego o powierzchni powyżej 50 ha przeliczeniowych w Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

W przypadku rencisty uprawnionego do renty okresowej zaproponowano rozwiązanie polegające na skróceniu okresu dzierżawy z co najmniej 10 lat do okresu wskazanego w decyzji Prezesa KRUS o przyznaniu renty. Rozwiązania te wychodzą naprzeciw oczekiwaniom ubezpieczonych i świadczeniobiorców okresowo niezdolnych do pracy w gospodarstwie rolnym.

- Efektem proponowanych zmian powinna być większa przejrzystość rozwiązań zawartych w przepisach ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Brak danych o rozwiązaniach przyjętych w innych krajach.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Rolnicy i domownicy, dla których tworzy się możliwość równoległego z prowadzeniem działalności rolniczej posiadania tytułu do podlegania ubezpieczeniu w systemie powszechnym	Średniorocznie na przestrzeni ostatnich 4 lat było to około 1,5 tys. ubezpieczonych	KRUS	Stworzenie gwarancji dla obywateli, że realizując swoje uprawnienia, wynikające z przepisów prawnych, nie będą wyłączani wbrew swojej woli z ubezpieczenia społecznego rolników.
Ubezpieczeni oraz osoby uprawnione do emerytury rolniczej, które będą mogły wystąpić o zwiększenie wysokości części składkowej emerytury rolniczej	100 tys.	KRUS	Możliwość zwiększenia emerytury rolniczej za okresy odbywania czynnej służby wojskowej w Wojsku Polskim lub okresy jej równorzędne albo okresy zastępczych form tej służby przypadających przed dniem 1 stycznia 1999 r.
osoby uprawnione do emerytury rolniczej z ubezpieczenia, które będą mogły skorzystać z turnusów rehabilitacyjnych	840 472 osób	KRUS	Możliwość skorzystania z turnusów rehabilitacyjnych w zakładach rehabilitacji leczniczej KRUS.
osoby ubezpieczone będące opiekunami osób			

niepełnosprawnych, które będą mogły być skierowane na turnusy regeneracyjne do zakładów rehabilitacji	9 001 osób	KRUS	Możliwość skorzystania z turnusów regeneracyjnych przez osoby ubezpieczone będące opiekunami osób niepełnosprawnych w zakładach rehabilitacji leczniczej.
Osoby uprawnione do emerytury rolniczej, które otrzymają pełne świadczenie bez zaprzestania prowadzenia działalności rolniczej	31 043	KRUS	Możliwość pobierania emerytury rolniczej w pełnej wysokości bez zaprzestania prowadzenia działalności rolniczej.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Nie prowadzono konsultacji poprzedzających opracowanie projektu.

W ramach opiniowania projekt został przekazany do:

1. NSZZ RI „Solidarność”;
2. Krajowego Związku Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych;
3. Związku Zawodowego Rolnictwa SAMOOBRONA;
4. Krajowej Rady Izb Rolniczych;
5. Związku Zawodowego Rolników „Ojczyzna”;
6. Federacji Branżowych Związków Producentów Rolnych;
7. Związku Zawodowego Centrum Narodowe Młodych Rolników;
8. Federacji Związków Pracodawców – Dzierżawców i Właścicieli Rolnych;
9. Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych Rolników i Organizacji Rolniczych;
10. Związku Zawodowego Wsi i Rolnictwa „Solidarność Wiejska”;
11. Związku Zawodowego Rolnictwa i Obszarów Wiejskich „REGIONY”;
12. Krajowej Rady Spółdzielczej;
13. Rady Ubezpieczenia Społecznego Rolników;
14. Krajowego Związku Rewizyjnego Rolniczych Spółdzielni Produkcyjnych;
15. Związku Młodzieży Wiejskiej;
16. Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych;
17. NSZZ „Solidarność”;
18. Forum Związków Zawodowych;
19. Pracodawców Rzeczypospolitej Polskiej;
20. Konfederacji Lewiatan;
21. Związku Rzemiosła Polskiego;
22. Business Centre Club;
23. Związku Zawodowego Rolników Rzeczypospolitej „Solidarni”;
24. Polskiego Związku Zawodowego Rolników;
25. Związku Przedsiębiorców i Pracodawców;
26. Federacji Przedsiębiorców Polskich.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z ... r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0–10)
Dochody ogółem	17,280	34,648	34,736	34,824	34,911	34,999	35,086	35,174	35,262	35,349	35,437	367,706
budżet państwa												

JST													
Narodowy Fundusz Zdrowia	17,280	34,648	34,736	34,824	34,911	34,999	35,086	35,174	35,262	35,349	35,437	367,706	
Wydatki ogółem	197,614	387,216	388,391	389,465	390,523	391,580	392,637	393,695	394,752	395,810	396,867	4 118,549	
budżet państwa													
JST													
Fundusz Administracyjny KRUS – koszty	5,610												5,610
Fundusz Emerytalno-Rentowy KRUS – koszty	192,004	384,981	385,955	386,928	387,902	388,875	389,849	390,822	391,795	392,769	393,742	4 085,623	
Fundusz Prewencji i Rehabilitacji KRUS – koszty		2,234	2,436	2,537	2,621	2,705	2,789	2,873	2,957	3,041	3,125	27,317	
Saldo ogółem	-180,334	-352,567	-353,655	-354,642	-355,611	-356,581	-357,551	-358,521	-359,491	-360,461	-361,430	-3 750,843	
budżet państwa													
JST													
Fundusz Administracyjny KRUS	-5,610												-5,610
Fundusz Emerytalno-Rentowy KRUS	-192,004	-384,981	-385,955	-386,928	-387,902	-388,875	-389,849	-390,822	-391,795	-392,769	-393,742	-4 085,623	
Fundusz Prewencji i Rehabilitacji KRUS		-2,234	-2,436	-2,537	-2,621	-2,705	-2,789	-2,873	-2,957	-3,041	-3,125	-27,317	
Narodowy Fundusz Zdrowia	17,280	34,648	34,736	34,824	34,911	34,999	35,086	35,174	35,262	35,349	35,437	367,706	
Źródła finansowania	Wydatki/koszty będą poniesione w ramach części budżetowej 72 oraz państwowych funduszy celowych, tj. Funduszu Administracyjnego, Funduszu Emerytalno-Rentowego oraz Funduszu Prewencji i Rehabilitacji.												
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	<p>Projektowana nowelizacja powoduje konieczność ponoszenia nowych wydatków. Projekt nie jest neutralny dla sektora finansów publicznych. Wyliczeń dokonano w Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.</p> <p>1. Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego planuje skierować ok. 600 rolników – seniorów emerytów, tj. rolników, którzy ukończyli aktywność zawodową w gospodarstwie rolnym i pobierających świadczenie emerytalne, na turnusy rehabilitacji leczniczej. KRUS ma możliwość skierowania na rehabilitację leczniczą większej liczby rolników – seniorów emerytów, należy jednak podkreślić, że jest to uzależnione od zapotrzebowania i posiadanych środków pieniężnych. Do oszacowania kosztu rehabilitacji leczniczej rolników – seniorów emerytów w 2023 r. przyjęto wysokość stawki odpłatności za osobodzień rehabilitacji leczniczej chorób układu ruchu rolników, realizowanej przez KRUS w 2022 r., tj. 120,00 zł, którą powiększono o prognozowany przez NBP wskaźnik inflacji w 2022 r., tj. 10,8%, co dało kwotę 133,00 zł odpłatności za osobodzień. Koszt rehabilitacji ok. 600 rolników – seniorów emerytów wyniósłby ok. 1 675 800,00 zł i są to dodatkowe środki pieniężne do pozyskania. W 2024 r. stawka odpłatności za osobodzień została podwyższona o prognozowany wskaźnik inflacji w 2023 r., tj. 9%, co daje stawkę odpłatności za osobodzień w wysokości 145,00 zł. Łączny koszt rehabilitacji rolników – seniorów emerytów w</p>												

2024 r. wyniósłby ok. 1 827 000,00 zł. W 2025 r. łączny koszt rehabilitacji emerytów seniorów wyniósłby ok. 1 902 600,00 zł, ponieważ stawkę odpłatności za osobodzień podwyższono o prognozowany wskaźnik inflacji w 2024 r., tj. 4,2%, do wysokości 151,00 zł. W związku z brakiem możliwości prognozowania inflacji w latach kolejnych KRUS przyjęła średni wskaźnik inflacji z lat 2017–2021, czyli pięciu ostatnich lat przed rokiem 2022, w którym wystąpił znaczny wzrost wskaźnika inflacji. Dlatego też w kolejnych latach stawka odpłatności za osobodzień została oszacowana, uwzględniając wskaźnik inflacji 3%:

- w 2026 r. stawka odpłatności za osobodzień to 156 zł, a łączny koszt rehabilitacji to ok. 1 965 600,00 zł,
- w 2027 r. stawka odpłatności za osobodzień to 161 zł, a łączny koszt rehabilitacji to ok. 2 028 600,00 zł,
- w 2028 r. stawka odpłatności za osobodzień to 166 zł, a łączny koszt rehabilitacji to ok. 2 091 600,00 zł,
- w 2029 r. stawka odpłatności za osobodzień to 171 zł, a łączny koszt rehabilitacji to ok. 2 154 600,00 zł,
- w 2030 r. stawka odpłatności za osobodzień to 176 zł, a łączny koszt rehabilitacji to ok. 2 217 600,00 zł,
- w 2031 r. stawka odpłatności za osobodzień to 181 zł, a łączny koszt rehabilitacji to ok. 2 280 600,00 zł,
- w 2032 r. stawka odpłatności za osobodzień to 186 zł, a łączny koszt rehabilitacji to ok. 2 343 600,00 zł.

Miesięczna liczba emerytur w IV kwartale 2020 r. wyniosła 840 472 (bez rodzicielskich świadczeń uzupełniających, lecz z emeryturami finansowanymi z funduszu emerytalno-rentowego, a wypłaconymi przez MON, MSWiA, MS oraz ze świadczeniami rolnymi w wysokości 50% ze względu na uprawnienia do świadczeń pracowniczych zbiegających się ze świadczeniami zagranicznymi). Pobyt na turnusie będzie miał charakter usprawniający. Rolnik – senior emeryt będzie miał zagwarantowane średnio 3 zabiegi dziennie. Program usprawniający i rodzaj zabiegów będzie określał lekarz w Centrum Rehabilitacji Rolników KRUS. Warunkiem niezbędnym przy kwalifikacji na rehabilitację leczniczą rolników – seniorów emerytów byłaby samodzielność psychofizyczna (sprawność ruchowa, funkcje poznawcze, stan emocjonalny). Ze świadczenia nie mogłaby skorzystać osoba niesamodzielna, czyli taka, u której z powodu naruszenia funkcji organizmu stwierdza się ograniczenia aktywności powodujące konieczność długotrwałego albo stałego wsparcia innej osoby w celu zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych. Przyjęto, że seniorzy to osoby, u których często jest stosowana przewlekła farmakoterapia oraz występuje wielochorobowość (najczęściej schorzenia kardiologiczno-pulmonologiczne, układu ruchu, demencyjne). Z tego względu o możliwości skierowania rolnika – seniora emeryta na turnus rehabilitacyjny będą decydowały kryteria medyczne, proceduralne oraz formalno-prawne. Kryteria medyczne, czyli wskazania i przeciwwskazania, zostaną opracowane przez KRUS. Do kryteriów formalno-prawnych należy zaliczyć: brak określenia górnej granicy wieku oraz pobieranie przez osobę świadczenia emerytalnego, natomiast do kryteriów proceduralnych należy: wystawienie wniosku przez lekarza POZ lub lekarza specjalistę, złożenie tego wniosku w jednostce organizacyjnej KRUS oraz weryfikacja medyczna tego wniosku przez lekarza Regionalnego Inspektora Orzecznictwa Lekarskiego.

Organizacja turnusów regeneracyjnych dla opiekunów osób niepełnosprawnych ma na celu poprawę ich kondycji psychofizycznej i jakości życia (charakter regeneracyjny). Opiekunem osoby niepełnosprawnej jest osoba, która podlegała ubezpieczeniu jako rolnik lub domownik i zaprzestała prowadzenia działalności rolniczej lub pracy w gospodarstwie rolnym w związku z nabyciem prawa do świadczenia pielęgnacyjnego lub specjalnego zasiłku opiekuńczego na podstawie ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2022 r. poz. 615) albo zasiłku dla opiekuna na podstawie ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2020 r. poz. 1297) przez okres pobierania tego świadczenia albo zasiłku – do uzyskania 25-letniego okresu ubezpieczenia emerytalno-rentowego, o którym mowa w art. 19 ust. 1 pkt 2. Liczba osób, które podlegają ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu na wniosek w okresie przyznania świadczenia pielęgnacyjnego lub specjalnego zasiłku opiekuńczego na podstawie ustawy o świadczeniach rodzinnych albo zasiłku dla opiekuna na podstawie ustawy o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, za które wójt, burmistrz, prezydent miasta opłaca składki na to ubezpieczenie, na koniec IV kwartału 2020 r. wyniosła 9001 osób. Kasa Rolniczego Ubezpieczenia

Spółecznego planuje skierować ok. 600 opiekunów osób niepełnosprawnych na turnusy regeneracyjne w 2023 r. KRUS ma możliwość skierowania na turnusy regeneracyjne większej liczby opiekunów osób niepełnosprawnych, należy jednak podkreślić, że jest to uzależnione od zapotrzebowania i posiadanych środków pieniężnych. Do oszacowania kosztu turnusów regeneracyjnych dla opiekunów osób niepełnosprawnych przyjęto wysokość stawki odpłatności za osobodzień jak w rehabilitacji leczniczej chorób układu ruchu rolników, realizowanej przez KRUS, tj. w 2023 r. przyjęto wysokość stawki odpłatności za osobodzień rehabilitacji leczniczej chorób układu ruchu rolników, realizowanej przez KRUS w 2022 r., tj. 120,00 zł, którą powiększono o prognozowaną przez NBP wysokość inflacji w 2022 r., tj. 10,8%, co dało kwotę 133,00 zł odpłatności za osobodzień. Koszt turnusów regeneracyjnych ok. 600 opiekunów osób niepełnosprawnych wyniósłby ok. 558 600,00 zł i są to dodatkowe środki pieniężne do pozyskania. W 2024 r. stawka odpłatności za osobodzień została podwyższona o prognozowany wskaźnik inflacji w 2023 r., tj. 9%, co daje stawkę odpłatności za osobodzień w wysokości 145,00 zł. Łączny koszt turnusów regeneracyjnych opiekunów osób niepełnosprawnych w 2024 r. wyniósłby ok. 609 000,00 zł. W 2025 r. łączny koszt turnusów regeneracyjnych opiekunów osób niepełnosprawnych wyniósłby ok. 634 200,00 zł, ponieważ stawkę odpłatności podwyższono o prognozowany wskaźnik inflacji w 2024 r., tj. 4,2%, do wysokości 151,00 zł. W związku z brakiem możliwości prognozowania inflacji w latach kolejnych KRUS przyjęła średni wskaźnik inflacji z lat 2017–2021, czyli pięciu ostatnich lat przed rokiem 2022, w którym wystąpił znaczny wzrost wskaźnika inflacji. Dlatego też w kolejnych latach stawka odpłatności za osobodzień została oszacowana, uwzględniając wskaźnik inflacji 3%:

- w 2026 r. stawka odpłatności za osobodzień to 156 zł, a łączny koszt rehabilitacji to ok. 655 200,00 zł,
- w 2027 r. stawka odpłatności za osobodzień to 161 zł, a łączny koszt rehabilitacji to ok. 676 200,00 zł,
- w 2028 r. stawka odpłatności za osobodzień to 166 zł, a łączny koszt rehabilitacji to ok. 697 200,00 zł,
- w 2029 r. stawka odpłatności za osobodzień to 171 zł, a łączny koszt rehabilitacji to ok. 718 200,00 zł,
- w 2030 r. stawka odpłatności za osobodzień to 176 zł, a łączny koszt rehabilitacji to ok. 739 200,00 zł,
- w 2031 r. stawka odpłatności za osobodzień to 181 zł, a łączny koszt rehabilitacji to ok. 760 200,00 zł,
- w 2032 r. stawka odpłatności za osobodzień to 186 zł, a łączny koszt rehabilitacji to ok. 781 200,00 zł.

Turnus regeneracyjny jest to turnus mający na celu poprawę kondycji psychofizycznej i jakości życia dla opiekunów osób niepełnosprawnych. Opiekun osoby niepełnosprawnej będzie miał zagwarantowane średnio 4 zabiegi dziennie, a ich rodzaj będzie określał lekarz w Centrum Rehabilitacji Rolników KRUS. Turnusy regeneracyjne będą realizowane w sześciu Centrach Rehabilitacji Rolników KRUS. O skorzystaniu z turnusów regeneracyjnych będą decydowały kryteria medyczne, tj. wskazania i przeciwwskazania skorzystania z turnusów regeneracyjnych opracowane przez KRUS, oraz kryteria proceduralne: wniosek wystawiany przez lekarza POZ lub lekarza specjalistę, złożenie wniosku w jednostce organizacyjnej KRUS oraz weryfikacja medyczna wniosku przez lekarza Regionalnego Inspektora Orzecznictwa Lekarskiego.

W latach 2023–2032 maksymalny limit wydatków funduszu prewencji i rehabilitacji na realizację zadań, o których mowa w art. 64 ust. 2a i 2b ustawy zmienianej w art. 1, wynosi łącznie ok. 27 316 800,00 zł.

Są to dodatkowe środki, które KRUS musi pozyskać dla Funduszu prewencji i rehabilitacji. Fundusz prewencji i rehabilitacji tworzy się z odpisu od funduszu składkowego ubezpieczenia społecznego rolników, w wysokości do 6,5% planowanych wydatków tego funduszu i dotacji z budżetu państwa.

2. Koszty modyfikacji systemów informatycznych KRUS, finansowane w ramach funduszu administracyjnego:

- 1) zmiany w zakresie rozszerzenia katalogu osób (rolników i domowników), o których mowa w art. 5c, i przez to stworzenie większej liczbie osób możliwości podlegania ubezpieczeniu w KRUS i tym samym nietworzenie przeszkód do rozpoczęcia działalności pozarolniczej, co w

konsekwencji będzie służyło mobilności zawodowej wśród rolników – szacuje się na około **60 tys. zł**;

- 2) w zakresie stworzenia możliwości zaliczania do wysokości części składkowej emerytury rolniczej okresów odbywania czynnej służby wojskowej w Wojsku Polskim lub okresów jej równorzędnych albo okresów zastępczych form tej służby przypadających przed dniem 1 stycznia 1999 r., gdy dana osoba nie posiada stażu ubezpieczeniowego w ZUS i gdy przedmiotowy okres nie może wpłynąć na podwyższenie świadczenia emerytalnego z powszechnego systemu ubezpieczeń społecznych realizowanego przez ZUS – szacuje się na około **50 tys. zł**;
- 3) zmiany w zakresie możliwości kierowania na rehabilitację leczniczą również osób uprawnionych do emerytury rolniczej, a także stworzenie możliwości kierowania na turnusy regeneracyjne osób ubezpieczonych będących opiekunami osób niepełnosprawnych oraz uprawnionych do emerytury rolniczej z ubezpieczenia społecznego rolników – szacuje się na około **200 tys. zł**;
- 4) zmiany w zakresie wypłaty renty rolniczej dla osób z długim stażem ubezpieczeniowym (co najmniej 25 lat), które stały się całkowicie niezdolne do pracy w gospodarstwie rolnym oraz nie ukończyły wieku emerytalnego – szacuje się na około **150 tys. zł**;
- 5) w zakresie podlegania ubezpieczeniu z mocy ustawy emeryta/rencisty (art.16 ust 1a) – koszt zmian w systemach IT szacuje się na 5 mln zł, jedynie w zakresie obsługi składek na ubezpieczenie społeczne rolników, bez uwzględnienia zmian po stronie ubezpieczenia zdrowotnego (wpływ nie do oszacowania). Czas niezbędny na realizację takich modyfikacji to ok. 12 miesięcy od dnia ogłoszenia ustawy;
- 6) zmiana art. 28 – koszt modyfikacji, bez statystyki i decyzji, szacuje się na ok. **150 tys. zł**.

3. Szacunkowy łączny koszt wprowadzenia zmiany polegającej na doliczeniu osobom urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. do wysokości emerytury rolniczej okresu odbywania czynnej służby wojskowej w Wojsku Polskim wyniesie 191 524 320 zł i będzie pokryty ze środków funduszu emerytalno-rentowego.

Do szacunku KRUS przyjęła następujące założenia:

- liczba mężczyzn urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r. pobierających emerytury rolnicze, którzy odbyli 2-letnią zasadniczą służbę wojskową wynosi ok. 100 tys.,
- mężczyznom jest przyznawanych przeciętnie 8 tysięcy emerytur rolniczych rocznie,
- za okres odbywania służby emerytura rolnicza wzrośnie o 1% emerytury podstawowej (zgodnie z zasadami ustalania wysokości rolniczych świadczeń emerytalno-rentowych).

Emerytura rolnicza składa się z części składkowej i części uzupełniającej. Część składkowa wynosi 1% emerytury podstawowej za każdy rok podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu. Część uzupełniająca wynosi 95% emerytury podstawowej, jeżeli liczba lat przyjęta do ustalenia części składkowej jest mniejsza od 20. Przy każdym pełnym roku od 20 lat część uzupełniająca zmniejsza się o 0,5% emerytury podstawowej.

W związku z tym po doliczeniu 2 lat służby wojskowej część składkowa wzrośnie o 2% emerytury podstawowej, natomiast część uzupełniająca zmniejszy się o 1% (2% x 0,5%) emerytury podstawowej, w konsekwencji emerytura rolnicza wzrośnie o 1% emerytury podstawowej.

W związku z powyższym wydatki z funduszu emerytalno-rentowego na ten cel (bez uwzględnienia skutków waloryzacji w kolejnych latach) kształtują się następująco:

Lata	Liczba uprawnionych*	Koszty (zł)
2022	54 000	6 570 720
2023	116 000	14 114 880
2024	124 000	15 088 320
2025	132 000	16 061 760
2026	140 000	17 035 200
2027	148 000	18 008 640
2028	156 000	18 982 080
2029	164 000	19 955 520
2030	172 000	20 928 960
2031	180 000	21 902 400
2032	188 000	22 875 840

Łączne
koszty

191 524 320

*bez uwzględnienia skutków zgonów

Oszacowane koszty zmian dotyczą wszystkich mężczyzn, o których mowa powyżej, ponieważ wszystkim zostanie podwyższona emerytura rolnicza w związku z doliczeniem służby wojskowej. Niemniej realny wzrost świadczenia emerytalnego będzie mieć miejsce tylko w przypadku osób posiadających co najmniej 37-letni okres ubezpieczenia emerytalno-rentowego.

4. Zgodnie z projektowanym art. 5c rolnicy i domownicy będą mogli jednocześnie podlegać ubezpieczeniu społecznemu rolników w okresie wykonywania aktywności, o których mowa w projektowanym przepisie, pomimo podlegania w tym okresie obowiązkowemu ubezpieczeniu powszechnemu w ZUS. Projektowany przepis nie powoduje zatem ubytku dochodów ZUS. Za osoby podlegające ubezpieczeniu w KRUS w trybie art. 5c będą należne bowiem składki do ZUS i do KRUS.

Odnosząc się natomiast do dodatkowych dochodów po stronie KRUS, należy stwierdzić, że zgodnie z projektowanym przepisem art. 5c ust. 2 rolnicy i domownicy mogą odstąpić od ubezpieczenia społecznego rolników w okresie wykonywania aktywności, o których mowa w art. 5c ust. 1. Oznacza to dodatkową trudność w oszacowaniu liczby osób, która skorzysta z możliwości ubezpieczenia w trybie art. 5c. Niemniej jednak będą to dodatkowe środki ze składek zarówno dla funduszu emerytalno-rentowego, jak i Funduszu Składowego Ubezpieczenia Społecznego Rolników.

5. Podstawą analizy wpływu na systemy dziedziczne KRUS i potencjalnych kosztów ich modyfikacji były wprost przepisy projektu ustawy. Dokonując oceny eksperckiej, bazowano na kosztach poprzednio realizowanych modyfikacji systemów informatycznych o zbliżonych wielkościach i zakresie. W większości przypadków zakres zmian został maksymalnie ograniczony i realnie obejmuje wprowadzenie nowego parametru bądź nowego znacznika, a następnie modyfikacji stosownych algorytmów i walidacji.

6. Szacunkowy koszt wprowadzenia zmiany dotyczącej osób uprawnionych do emerytury rolniczej, które otrzymają pełne świadczenie bez zaprzestania prowadzenia działalności rolniczej, to liczba 31 043 osób, szacowana roczna kwota wydatków to 370,866 mln zł.

Koszty rozwiązań dotyczących umożliwienia otrzymania pełnego świadczenia emerytalnego bez zaprzestania działalności rolniczej zostały wyliczone w oparciu o przeciętną miesięczną liczbę emerytów z III kwartału 2021 r., którzy pobierali świadczenia i jednocześnie prowadzili działalność rolniczą (mieli zawieszoną część uzupełniającą świadczenia), oraz liczbę osób ubezpieczonych legitymujących się wiekiem i stażem ubezpieczeniowym wystarczającym do uzyskania prawa do emerytury rolniczej. Przyjęto, że każda z tych osób otrzyma wypłatę świadczenia w pełnej wysokości, a część uzupełniająca będzie na poziomie 93% emerytury podstawowej (przeciętna wysokość części uzupełniającej).

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

Skutki

Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z 2021 r.)	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	174,724	352,567	353,655	354,642	356,581	361,430	3 745,233
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	Brak wpływu.						
	sektor mikro-,	Brak wpływu.						

	małych i średnich przedsiębiorstw	
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	Wzrost dochodów i wyrównanie nierówności społecznych.
Niemierzalne		
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Projekt nie wpłynie na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość. Jednocześnie ma pozytywny wpływ na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe.	
8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu		
☒ nie dotyczy		
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy	
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektroniczności.	☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy	
Komentarz: Brak wpływu.		
9. Wpływ na rynek pracy		
Wejście w życie ustawy nie będzie miało wpływu na rynek pracy.		
10. Wpływ na pozostałe obszary		
☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ sądy powszechne, administracyjne lub wojskowe	☐ demografia ☐ mienie państwowe ☐ inne:	☐ informatyzacja ☐ zdrowie
Omówienie wpływu	Brak wpływu.	
11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego		
Planowany termin wejścia w życie ustawy – określono, że wejdzie ona w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem art. 1 pkt 14, który wejdzie w życie z dniem 1 stycznia 2023 r.		
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?		
Proponowane zmiany wynikają z analizy dotychczas obowiązujących rozwiązań i stwierdzonych braków i tym samym konieczności zmian mających na celu usprawnienie funkcjonowania ubezpieczenia społecznego rolników. Nie są to zmiany generalnie reformujące, gdzie występowałaby konieczność obserwowania ewaluacji efektów projektowanych rozwiązań.		
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)		
Brak.		

Raport z konsultacji publicznych projektu ustawy o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników oraz ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych

Projekt ustawy o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników oraz ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych został przekazany w ramach konsultacji publicznych następującym podmiotom:

1. NSZZ RI „Solidarność”
2. Krajowy Związek Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych
3. Związek Zawodowy Rolnictwa SAMOOBRONA
4. Krajowa Rada Izb Rolniczych
5. Związek Zawodowy Rolników „Ojczyzna”
6. Federacji Branżowych Związków Producentów Rolnych
7. Związek Zawodowy Centrum Narodowe Młodych Rolników
8. Federacja Związków Pracodawców – Dzierżawców i Właścicieli Rolnych
9. Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych Rolników i Organizacji Rolniczych
10. Związek Zawodowy Wsi i Rolnictwa „Solidarność Wiejska”
11. Związek Zawodowy Rolnictwa i Obszarów Wiejskich „REGIONY”
12. Krajowa Rada Spółdzielcza

13. Rada Ubezpieczenia Społecznego Rolników
14. Krajowy Związek Rewizyjny Rolniczych Spółdzielni Produkcyjnych
15. Związek Młodzieży Wiejskiej
16. Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych
17. NSZZ "Solidarność"
18. Forum Związków Zawodowych
19. Pracodawcy Rzeczypospolitej Polskiej
20. Konfederacja Lewiatan
21. Związek Rzemiosła Polskiego
22. Business Centre Club
23. Związek Zawodowy Rolników Rzeczpospolitej "Solidarni"
24. Polski Związek Zawodowy Rolników
25. Związek Przedsiębiorców i Pracodawców
26. Federacja Przedsiębiorców Polskich

Z uwagi na to, że projekt ustawy poddany został ponownym konsultacjom publicznym, wyznaczony został skrócony termin konsultacji, tj. 14 dni od otrzymania pisma do zaopiniowania projektu.

W ramach konsultacji publicznych opinię do projektu ustawy przedłożyły następujące podmioty:

l.p.	wnioskodawca	Treść opinii	Stanowisko MRiRW
1.	Rada Ubezpieczenia Społecznego Rolników	Opinia nr 1/2022 Rady Ubezpieczenia Społecznego Rolników z dnia 25 lutego 2022 r. w sprawie projektu ustawy o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników oraz niektórych innych ustaw – RUSR pozytywnie opiniuje projekt. Jednocześnie popiera stanowisko Samorządu Rolniczego	
2	KRIR	<p>(...) samorząd rolniczy z zadowoleniem przyjmuje przedstawiony projekt ustawy, w którym znalazło się wiele zapisów postulowanych przez izby rolnicze.</p> <p>Jednym z najbardziej oczekiwanych rozwiązań jest wprowadzenie możliwości uzyskania emerytury rolniczej w pełnej wysokości bez konieczności zaprzestania działalności rolniczej, o co samorząd rolniczy wnioskował od wielu lat. Jednak osoby, które będą pobierały emeryturę i nadal prowadziły gospodarstwo nie powinny opłacać składki emerytalnej.</p>	Uwaga nieuwzględniona
		Samorząd rolniczy z zadowoleniem przyjmuje również możliwość korzystania przez rolników emerytów z rehabilitacji w ośrodkach KRUS. Jak wynika z uzasadnienia do projektu jest to na razie rozwiązanie wprowadzone na zasadzie pilotażu i na miarę możliwości finansowych. Rolnicy oczekują pełnej możliwości korzystania z rehabilitacji.	Wyjaśnienia: projekt przewiduje możliwość kierowania na rehabilitację leczniczą emerytowanych rolników.

		<p>Odnosząc się do zmiany nr 6 polegającej na dodaniu art. 27a zdaniem samorządu rolniczego zmiana idzie w dobrym kierunku, jednak dodatek dla rolników, którzy opłacali podwójną składkę z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności, powinien wynosić co najmniej 2,5% emerytury podstawowej za każdy rok opłacania składki w podwójnej wysokości. Również zaproponowana wysokość dodatku z tytułu opłacania dodatkowej składki miesięcznej przez rolników, których gospodarstwa obejmują obszar powyżej 50 ha nie jest dla rolników w pełni satysfakcjonująca. Proponowana wysokość dodatku do emerytury powinna wynosić co najmniej 2% powyżej 50 ha i wzrastać w kolejnych progach o kolejne 2%.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona Za każdy rok opłacania składki w wysokości podstawowej emeryt otrzymuje 1% emerytury podstawowej. Zatem za opłacanie wyższej składki zasadnym wydaje się przyznawanie dodatku obliczonego w takiej samej proporcji tj. za 1% dodatkowej składki dodatek w wysokości 1% emerytury podstawowej, za 1,2% dodatkowej składki dodatek w wysokości 1,2% emerytury podstawowej itd.</p>
		<p>Samorząd rolniczy proponuje wprowadzenie emerytur częściowych z KRUS ubezpieczenia oraz ubezpieczenie dobrowolne w KRUS dla rolników podlegających innemu ubezpieczeniu społecznemu.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona – postulowana zmiana wykracza poza zakres projektowanej regulacji;</p>

		<p>W ustawie o ubezpieczeniu społecznym rolników proponuje się następujące zmiany:</p> <p>1) w art. 7 dodaje się ust.1b w brzmieniu: „1b. Jeżeli rolnik lub domownik, o których mowa w ust. 1, podlega innemu ubezpieczeniu społecznemu, to podlega on ubezpieczeniu wypadkowemu, chorobowemu i macierzyńskiemu na wniosek.”;</p>	<p>Wprowadzenie emerytur częściowych wymagałoby dużych zmian w systemie ubezpieczenia społecznego rolników, a w szczególności opracowania nowych zasad ustalania prawa i wysokości wszystkich świadczeń emerytalno-rentowych.</p> <p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Ubezpieczenie wypadkowe, chorobowe i macierzyńskie na wniosek reguluje art. 7 ust. 2, 3 i 4. W art. 7 ust. 1 jest regulacja dotycząca podlegania z mocy ustawy (obowiązkowo). Mając powyższe na uwadze propozycja nowej regulacji powinna</p>
--	--	---	--

		<p>2) w art. 16 dodaje się ust. 4 w brzmieniu: „4. Jeżeli rolnik lub domownik, o których mowa w ust. 1 pkt 1-2, podlega innemu ubezpieczeniu społecznemu, to podlega on ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu na wniosek.”</p> <p>3) w art. 19 dodaje się ust. 5 w brzmieniu: „5. Jeżeli ubezpieczony podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez okres krótszy niż wskazany w ust. 1 pkt 2, przysługuje mu emerytura częściowa proporcjonalna do okresu ubezpieczenia, gdzie za każdy pełny kwartał ubezpieczenia przysługuje 1% emerytury podstawowej. Przepisy art. 25 i art. 26 stosuje się odpowiednio.”;</p> <p>Chodzi o zapewnienie osobom prowadzącym małe gospodarstwa, które ze względów ekonomicznych zmuszone są do podejmowania pracy na ½ etatu (dwuzawodowcy) możliwości nabycia pełnych praw emerytalnych i rentowych w ZUS i KRUS.</p> <p>Chodzi o zapewnienie osobom prowadzącym małe gospodarstwa, które ze względów ekonomicznych zmuszone są do podejmowania pracy na ½ etatu (dwuzawodowcy) możliwości nabycia pełnych praw emerytalnych i rentowych w ZUS i KRUS.</p>	<p>uwzględniać takie rozgraniczenie. Proponowany zapis nie rozstrzyga ponadto jakiego zakresu dotyczy ubezpieczenie na wnioski, tj. czy zakres pełny czy ograniczony? Ta kwestia jest istotna w kontekście prawa do ewentualnych świadczeń z tego ubezpieczenia.</p> <p>Uwaga niewzględzona – postulowana zmiana wykracza poza zakres projektowanej regulacji;</p> <p>Wprowadzenie takich regulacji, w kontekście art. 5b ustawy o usr, a także w kontekście projektowanego art. 5c oznacza, że propozycja ta wykracza poza zakres projektowanej ustawy -</p>
--	--	---	---

			<p>a zatem zgodnie z proponowanym rozwiązaniem do ubezpieczenia wejda również osoby wykonujące inne aktywności nie wskazane w art. 5a, art. 5b i art.5c (które miały stanowić katalog zupełny wyjątków od zasady, zgodnie z którą ubezpieczenie społeczne rolników ustępuje przed ubezpieczeniem w systemie powszechnym), takie jak np. osoby wykonujące umowy o pracę.</p> <p>Zgodnie z propozycją ubezpieczenie społeczne rolników w takim przypadku będzie w pełnym zakresie na wniosek. Dotychczas osoby takie miały możliwość podlegania</p>
--	--	--	---

			ubezpieczeniu wypadkowemu, chorobowemu i macierzyńskiemu na wniosek w zakresie ograniczonym. Oznacza to, że powyższa propozycja wraca do podobnych rozwiązań prawnych jak te, które obowiązywały przed 1989 r.
		<p>Propozycje zawarte w projekcie ustawy nie rozwiązują wszystkich problemów zgłaszanych przez rolników. Brak propozycji rozwiązania przypadków zaliczania ubezpieczenia w ZUS do ubezpieczenia w KRUS, w sytuacji kiedy rolnik osiąga wiek emerytalny i posiada 90% okresów składkowych w KRUS tj. 90 kwartałów, a równocześnie posiada 5-letni okres ubezpieczenia w ZUS. Rolnik może wówczas przejść na emeryturę z ZUS, a z KRUS będzie miał doliczoną niewielką kwotę za dwadzieścia lat ubezpieczenia w KRUS.</p> <p>Powyższa propozycja przepisów stanowiącego wprowadzenie o tym, żeby emerytura rolnicza była naliczana proporcjonalnie do przepracowanego okresu, przyjmując za 100% wysokość</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona– postulowana zmiana wykracza poza zakres projektowanej regulacji</p> <p>Wprowadzenie proponowanego zapisu wymagałoby przebudowy całego systemu ubezpieczenia społecznego rolników, a w szczególności</p>

		emerytury uzyskanej za 25 lat okresów składkowych, a nie jak jest obecnie liczone wskaźnikami.	opracowania nowych zasad ustalania wysokości wszystkich świadczeń emerytalno-rentowych.
		<p>Brak możliwości uzyskania częściowej emerytury przez osoby ubezpieczone w KRUS krócej niż 25 lat jest krzywdzące i nieuzasadnione merytorycznie. Osoby otrzymujące pełną emeryturę z KRUS mogą otrzymać również częściowe świadczenie z ZUS. W odwrotnym kierunku to nie działa. Nie dość, że osoby, które pracowały w rolnictwie i poza rolnictwem, mają niższą emeryturę z ZUS, z uwagi na krótszy okres ubezpieczeniowy spowodowany objęciem ich przez kilka/kilkanaście lat ubezpieczeniem społecznym rolników. Niestety osoby takie są traktowane jakby pracowały wyłącznie w latach, w których podlegały ubezpieczeniu społecznemu na zasadach ogólnych a ich praca w rolnictwie nie miała znaczenia. Tak samo nie znajduje racjonalnego wytłumaczenia brak możliwości ubezpieczenia w KRUS dla dwuzawodowców.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona Osoby, które nie legitymują się okresem co najmniej 25 lat rolniczego ubezpieczenia emerytalno-rentowego za okresy tego ubezpieczenia mają możliwość zwiększenia emerytury pracowniczej po 1% emerytury podstawowej za każdy rok opłacenia składki</p>
		Dodatkowo samorząd rolniczy wnioskuje o:	<p>Uwaga nieuwzględniona</p>

		-przywrócenie możliwości przechodzenia na wcześniejszą emeryturę dla kobiet 55 lat a dla mężczyzn 60 lat po 25 latach podlegania ubezpieczeniu pod bezwzględnym warunkiem, że gospodarstwa przekażą w całości następcy.	W powszechnym systemie emerytalnym wcześniejsze emerytury zostały wygaszone już w 2008 r. Natomiast preferencje dla sędziów i rolników w tym zakresie utrzymano do końca 2017 r.
		- wprowadzenie zapisu mówiącego o tym żeby wysokość emerytury rolniczej wynosiła 75 % minimalnego wynagrodzenia za pracę (płaca minimalna). Z danych statystycznych wynika, że nadal zamożność gospodarstw domowych na wsi znacznie odbiega od zamożności gospodarstw domowych w mieście.	Uwaga nieuwzględniona Powyższa propozycja spowodowałaby zmianę charakteru świadczenia z ubezpieczeniowego na socjalne.
		Do art. 5c.1 dodać punkt 6 mówiący o tym żeby osoby, które pobierają zasiłek opiekuńczy po osiągnięciu wieku emerytalnego otrzymywały pełne świadczenie emerytalne i nadal pobierały zasiłek opiekuńczy.	Uwaga nieuwzględniona Zmiana dotyczy przepisów regulujących zasady przyznawania świadczeń pielęgnacyjnych i opiekuńczych, a nie ustawy o u. s. r. Propozycja takiego rozwiązania powinna

			<p>być zamieszczona w odrębnym przepisie, gdyż dotyczy zasad przyznawania świadczeń emerytalnych w sytuacji jednoczesnego pobierania zasiłku opiekuńczego. Kasa zaznacza, że projektowany art. 5c dotyczy jednoczesnego podlegania ubezpieczeniu w ZUS i w KRUS. Zatem Kasa proponuje nie włączać powyższej propozycji do projektowanego art. 5c.</p>
		<p>Powrót do stanu sprzed 1 marca 2017 r., kiedy to podwyższanie rolniczych świadczeń emerytalnych odbywało się poprzez przeliczanie świadczenia w oparciu o aktualną emeryturę podstawową, którą była wysokość najniższej emerytury określonej w art. 85 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Wycofanie pojęcia „najniższej emerytury pracowniczej” ustawą z 2 grudnia 2016 r., a wprowadzenie pojęcia „rolniczej emerytury podstawowej” służącego jako podstawa wyliczenia emerytury KRUS, prowadzi do znacznie niższego tempa wzrostu</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona – postulowana zmiana wykracza poza zakres projektowanej regulacji; Zasady waloryzacji nie uległy zmianie. Powrót do zrównania wysokości emerytury podstawowej</p>

		emerytur rolniczych w stosunku do emerytur pracowniczych i dalszej pauperyzacji zawodu rolnika.	z emeryturą najniższą spowoduje znaczny wzrost wydatków budżetu państwa.
3.	Federacja Związków Kółek i Organizacji Rolniczych RP.	Federacja (...) pozytywnie ocenia projekt oraz postuluje o wprowadzenie dodatkowo ustawowych zachęt dla przekazywania gospodarstw następcom.	Wyjaśnienia: Zachęty finansowe spowodują wzrost wydatków budżetu państwa.
		Wskazane jest by ustawowo zabezpieczyć minimalną emeryturę zapewniającą godną starość gospodarstwa domowego emerytów lub wprowadzenie zachęty do przekazywania gospodarstw następcom poprzez ustanowienie dodatku emerytalnego za przekazanie gospodarstwa następcy.	Uwaga nieuwzględniona j.w.
4.	NSZZ RI Solidarność	Przedstawiona nowelizacja nie realizuje niestety wieloletniego postulatu Związku dotyczącego bezwarunkowego przejścia na emeryturę rolniczą bez konieczności przekazywania ziemi (zaprzestania prowadzenia działalności rolniczej) oraz postulatu wcześniejszych emerytur rolniczych. Nie uwzględnia więc przedkładanego wielokrotnie Premierowi Mateuszowi Morawieckiemu, rządowi oraz Panu Premierowi osobiście projektów ustaw tj.: projektu ustawy o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, a także projektu ustawy o zmianie ustawy o rentach strukturalnych w rolnictwie. Zgodnie z przedstawioną przez rząd do konsultacji nowelizacją i	Uwaga nieuwzględniona W powszechnym systemie emerytalnym wcześniejsze emerytury zostały wygaszone już w 2008 r. Natomiast preferencje dla sędziów i rolników w tym

		<p>uzasadnieniem do ustawy, warunkiem przejścia na emeryturę bez konieczności przekazywania ziemi jest konieczność dalszego opłacania składki na ubezpieczenie społeczne rolników.</p> <p>Zdaniem NSZZ RI „Solidarność” nakładanie jakichkolwiek warunków na rolników chcących przejść na emeryturę bez przekazywania ziemi rolniczej stanowi naruszenie prawa własności, o których mowa w art. 64 Konstytucji RP. Ponadto rolnik, który uzyskał wiek ustawowo usankcjonowany jako wiek emerytalny oraz wymagane okresy składkowe, nie powinien dalej opłacać składek, chyba że na zasadzie dobrowolności, aby podwyższyć sobie część składkową emerytury, a tym samym spowodować wyższe świadczenie do wypłaty. Związek uważa, że przejście na emeryturę rolniczą połączone z prawem do zachowania swojej własności nie powinno być obłożone żadnymi dodatkowymi warunkami. Zatem posiadanie gospodarstwa, gruntów rolnych nie powinno stanowić przeszkody dla osoby w ustawowym wieku emerytalnym z wypłaconymi w minimalnym obowiązującym zakresie lat ubezpieczeniowych. Dlatego też powyższa nowelizacja powinna zawierać przede wszystkim zapisy o wykreśleniu z obowiązującej ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2021, poz. 266, 1535,1621) art. 19 ust. 2 pkt. 3 oraz art. 28.</p>	<p>zakresie utrzymano do końca 2017 r.</p> <p>Uwaga nieuwzględniona</p>
		<p>Zdaniem NSZZ RI „Solidarność” w przedmiotowym projekcie ustawy należy także uwzględnić postulaty dotyczące możliwości dobrowolnego ubezpieczenia w pełnym zakresie w KRUS rolnikom podlegającym innemu ubezpieczeniu społecznemu oraz</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona – postulowana zmiana wykracza poza zakres</p>

		<p>wprowadzeniu emerytur częściowych proporcjonalnych do przepracowanego okresu (emerytur ułamkowych), bazujących na 25 lat okresów składkowych jako 100 % podstawy do wyliczenia. Byłyby to pozytywne zmiana nie tylko dla rolników tzw. „dwuzawodowców”, ale także dla rolników, którzy nie wypracowali 25 lat i są pozbawieni możliwości odrębnego świadczenia emerytalnego z KRUS.</p>	<p>projektowanej regulacji; Wprowadzenie powyższej propozycji wymagałoby przebudowy całego systemu ubezpieczenia społecznego rolników, a w szczególności opracowania nowych zasad ustalania wysokości wszystkich świadczeń emerytalno-rentowych. Zgodnie z propozycją, ubezpieczenie społeczne rolników w takim przypadku będzie w pełnym zakresie na wniosek. Dotychczas osoby takie miały możliwość podlegania ubezpieczeniu wypadkowemu, chorobowemu i macierzyńskiemu na wniosek w zakresie ograniczonym. Oznacza to, że powyższa propozycja</p>
--	--	--	--

			wraca do podobnych rozwiązań prawnych jak te, które obowiązywały przed 1989 r.
		<p>Ponadto, biorąc pod uwagę liczne wnioski spływające od rolników, dotyczące sposobu waloryzacji emerytur rolniczych, którzy wskazują, że warunki te są krzywdzące w stosunku do emerytur waloryzowanych w systemie powszechnym, proponujemy zmiany.</p> <p>Zdaniem NSZZ RI „Solidarność” należy powrócić w tej kwestii do rozwiązań sprzed 1 marca 2017 roku i waloryzacji w oparciu o aktualną emeryturę podstawową.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Zasady waloryzacji nie uległy zmianie. Powrót do zrównania wysokości emerytury podstawowej z emeryturą najniższą spowoduje znaczny wzrost wydatków budżetu państwa</p>
		(...) NSZZ RI „Solidarność” wnosi o realizację postulatu Związku dotyczącego bezwarunkowego przechodzenia na emeryturę rolniczą, która byłaby otrzymywana w pełnej wysokości bez konieczności przekazywania ziemi, a także o wprowadzenie częściowych emerytur rolniczych uzależnionych od ilości	j.w.

		opłaconych lat w KRUS, ubezpieczeń dobrowolnych dla „dwuzawodowców” oraz zmianę sposobu waloryzacji emerytur rolniczych.	
5.	Związek Zawodowy Pracowników Rolnictwa w RP	<p>1. Art. 64 – turnusy rehabilitacyjne dla emerytów i opiekunów.</p> <p>Rehabilitacja lecznicza świadczona przez ZUS czy KRUS ma charakter prewencyjny i ma na celu pomoc osobom wykazującym niezdolność do pracy, ale rokującym jej odzyskanie w wyniku leczenia i rehabilitacji, albo zagrożonym tą niezdolnością. Przyznanie tego świadczenia dla emerytów KRUS-u byłoby traktowane zwłaszcza przez emerytów z ZUS-u jako uprzywilejowanie jednej grupy zawodowej. Wszyscy emeryci z systemu pracowniczego również domagali by się tego prawa. Jak wiadomo emeryci nie są pozbawieni prawa do rehabilitacji leczniczej, w ramach ubezpieczenia zdrowotnego wnioski mogą składać za pośrednictwem NFZ. Podobnie jest z opiekunami osób niepełnosprawnych.</p> <p>Powinna obowiązywać zasada jak dotychczas czyli jeśli płacisz składki albo jesteś rencistą to masz prawo do rehabilitacji od ubezpieczyciela czy z KRUS pozostali winni składać wnioski do NFZ.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona – od lat środowiska rolnicze postulowały o zmiany w zakresie możliwości kierowania rolników-emerytów na rehabilitację leczniczą prowadzoną za pośrednictwem KRUS (w CRR KRUS) – projekt realizuje zatem postulaty środowiska rolniczego w przedmiotowym zakresie; nadto zgodnie z projektem osoby, które pobierają emeryturę i kontynuują prowadzenie działalności rolniczej nadal opłacają składki na ubezpieczenie.</p>

		<p>2. Art. 2 – świadczenie za kwarantannę i izolację</p> <p>W systemie pracowniczym nie ma odrębnego świadczenia za izolację czy kwarantannę – jest wypłacany zwykły zasiłek chorobowy. W KRUS przewidziano świadczenie z tytułu skierowania osoby na kwarantannę w wysokości 50% minimalnego wynagrodzenia bez względu na ilość dni kwarantanny co jest zbyt wysokim świadczeniem. Niestety często dochodziło do wypłaty nawet gdy rolnik przebywał na kwarantannie tylko 1 dzień i świadczenie to wypłacane było tym samym rolnikom już kilkakrotnie. Być może rolnicy przebywający w izolacji a nie na kwarantannie mogli się czuć pokrzywdzeni gdyż im był wypłacany podwyższony zasiłek chorobowy w wysokości 30zł/dzień. Jeśli zasiłek w wysokości 50% minimalnego wynagrodzenia ma być nadal utrzymany to jego wysokość winna być uzależniona od ilości dni kwarantanny czy też izolacji. Wypłata rolnikowi 1500zł. choćby za jeden dzień kwarantanny czy izolacji jest świadczeniem zbyt wysokim i niezasadnie uprzywilejowuje tą grupę zawodową.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Zmiana zasad przyznawania zasiłku z tytułu kwarantanny wymagałaby przebudowy systemów informatycznych. W systemie powszechnym wysokość zasiłku za izolację i kwarantannę jest tożsama z wysokością zasiłku chorobowego.</p>
--	--	---	--

Projekt ustawy został zamieszczony na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, a także stosownie do art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) oraz § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2022 r. poz. 348) projekt ustawy został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny.

Z uwagi na zakres projektu nie zasięgnięto opinii oraz nie przeprowadzono konsultacji i uzgodnień z organami oraz instytucjami Unii Europejskiej.

Żaden podmiot nie dokonał zgłoszenia zainteresowania pracami nad projektem w trybie ww. ustawy o działalności lobbingsowej.

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI¹⁾

z dnia

w sprawie warunków i trybu kierowania na rehabilitację leczniczą i turnusy regeneracyjne

Na podstawie art. 64 ust. 12 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2021 r. poz. 266, 1535 i 1621 oraz z 2022 r. poz.....) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa warunki i tryb kierowania na rehabilitację leczniczą i turnusy regeneracyjne oraz warunki i tryb przeprowadzania konkursu ofert oraz zawierania umów o świadczenia i usługi rehabilitacyjne oraz turnusy regeneracyjne z podmiotami niebędącymi jednostkami organizacyjnymi Kasy Rolniczego Ubezpieczenie Społecznego, zwanej dalej „Kasą”, w tym:

- 1) warunki i tryb kwalifikacji wniosku o rehabilitację leczniczą albo turnus regeneracyjny oraz wzór tego wniosku;
- 2) przypadki i terminy ponownego kierowania na rehabilitację leczniczą albo turnus regeneracyjny;
- 3) okresy trwania rehabilitacji leczniczej i turnusów regeneracyjnych;
- 4) sposób i warunki zwrotu kosztów przejazdu.

§ 2. 1. Wniosek, o którym mowa w art. 64 ust. 6 pkt 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, zwanej dalej „ustawą”, sporządza lekarz prowadzący leczenie na podstawie wzoru stanowiącego załącznik do rozporządzenia.

2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, składa się w oddziale regionalnym albo placówce terenowej Kasy właściwej ze względu na miejsce zamieszkania osoby ubiegającej się o skierowanie na rehabilitację leczniczą.

---

¹⁾ Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi kieruje działem administracji rządowej – rozwój wsi, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 27 października 2021 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. poz. 1950).

3. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, podlega merytorycznej weryfikacji przez lekarza regionalnego inspektora orzecznictwa lekarskiego Kasy, który ocenia potrzebę i celowość skierowania na rehabilitację leczniczą.

§ 3. Prawomocne orzeczenie lekarza rzeczoznawcy Kasy lub orzeczenie komisji lekarskiej Kasy, o których mowa w art. 64 ust. 2 pkt 1 ustawy, podlegają merytorycznej weryfikacji przez lekarza regionalnego inspektora orzecznictwa lekarskiego Kasy.

§ 4. 1. Osoba zagrożona całkowitą niezdolnością do pracy w gospodarstwie rolnym może być ponownie skierowana na rehabilitację leczniczą po 12 miesiącach od dnia zakończenia poprzedniej rehabilitacji.

2. Osoba uprawniona do emerytury rolniczej może być ponownie skierowana na rehabilitację leczniczą po 12 miesiącach od dnia zakończenia poprzedniej rehabilitacji.

3. Opiekun osoby niepełnosprawnej ubezpieczonej, o której mowa w art. 16 ust. 2 pkt 4 ustawy, może być ponownie skierowany na turnus regeneracyjny po 12 miesiącach od dnia zakończenia poprzedniego turnusu regeneracyjnego.

4. Na rehabilitację leczniczą można skierować ponownie po upływie 6 miesięcy od dnia zakończenia poprzedniej rehabilitacji osobę, która ma ustalone prawo do:

- 1) zasiłku chorobowego z tytułu czasowej niezdolności do pracy trwającej dłużej niż 180 dni;
- 2) okresowej renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy.

5. Na rehabilitację leczniczą można skierować przed upływem terminów, o których mowa w ust. 1 i 4, w przypadkach uzasadnionych potrzebami prowadzonego leczenia.

§ 5. 1. O pobyt w zakładzie rehabilitacji leczniczej opiekuna prawnego dziecka wraz z dzieckiem wnioskuje lekarz, który sporządził wniosek o rehabilitację leczniczą dla dziecka.

2. Opiekun prawny dziecka ponosi odpłatność za pobyt w zakładzie rehabilitacji leczniczej według stawki za rehabilitację pomniejszoną o koszty leczenia w tym zakładzie, chyba że również został zakwalifikowany do odbycia rehabilitacji leczniczej w tym samym zakładzie rehabilitacji leczniczej, w trybie określonym w art. 64 ust. 6 ustawy.

§ 6. 1. Zwrot kosztów przejazdu z miejsca zamieszkania do zakładu rehabilitacji leczniczej wskazany w skierowaniu do odbycia rehabilitacji leczniczej przysługuje osobie skierowanej na rehabilitację leczniczą po przybyciu do tego zakładu, wypłacony najpóźniej w przedostatnim dniu pobytu w zakładzie rehabilitacji leczniczej.

2. Zwrotu kosztów przejazdu dokonuje zakład rehabilitacji leczniczej na podstawie pisemnego wniosku osoby skierowanej na rehabilitację leczniczą.

3. Zakład rehabilitacji leczniczej zwraca osobie skierowanej na rehabilitację leczniczą poniesione koszty przejazdu w wysokości odpowiadającej cenie biletu najtańszego dostępnego środka transportu zbiorowego, na podstawie złożonego oświadczenia o liczbie przebytych kilometrów według taryf przewozowych dla najtańszego środka transportu zbiorowego na danej trasie.

§ 7. 1. Podstawowy okres trwania rehabilitacji leczniczej wynosi 21 dni.

2. Okres trwania rehabilitacji leczniczej może być przedłużony lub skrócony w zależności od potrzeb zdrowotnych i terapeutycznych oraz rokowania przywrócenia zdolności do pracy w gospodarstwie rolnym. Przedłużenie nie dotyczy osób uprawnionych do emerytury rolniczej.

3. Okres trwania turnusu regeneracyjnego wynosi 7 dni.

§ 8. 1. Umowę o świadczenia i usługi rehabilitacyjne lub turnusy regeneracyjne Prezes Kasy zawiera z zakładami rehabilitacji leczniczej innymi niż określone w art. 64 ust. 2 pkt 2 ustawy, po przeprowadzeniu konkursu ofert na świadczenia i usługi rehabilitacyjne lub turnusy regeneracyjne, zwanego dalej „konkuresem ofert”.

2. O konkursie ofert Prezes Kasy zawiadamia w ogłoszeniu w dzienniku o zasięgu ogólnopolskim oraz na stronie internetowej Kasy.

§ 9. 1. W ogłoszeniu o konkursie ofert zamieszcza się w szczególności:

- 1) nazwę i adres siedziby Centrali Kasy;
- 2) szacunkową liczbę osób, których będzie dotyczyć udzielanie świadczeń rehabilitacyjnych lub regeneracyjnych;
- 3) okres, na jaki zostanie zawarta umowa na zakup świadczenia i usługi rehabilitacyjne lub turnusy regeneracyjne, zwana dalej „umową”;
- 4) miejsce i termin, w którym można zapoznać się z materiałami informacyjnymi, o których mowa w ust. 2;
- 5) miejsce i termin składania ofert;
- 6) termin związania ofertą – nie dłuższy niż 45 dni od dnia upływu terminu składania ofert;
- 7) miejsce i termin otwarcia ofert;
- 8) zastrzeżenie o prawie do odwołania lub unieważnienia konkursu ofert;
- 9) informację o obowiązku dołączenia do oferty oświadczenia o zapoznaniu się z treścią ogłoszenia;
- 10) informację o możliwości przesunięcia terminu składania ofert;

- 11) informację o możliwości składania protestów dotyczących konkursu ofert;
- 12) termin rozstrzygnięcia konkursu ofert.

2. Materiały informacyjne dotyczące oferty zawierają:

- 1) szczegółowe informacje o przedmiocie umowy;
- 2) formularz zgłoszeniowy;
- 3) wskazania i bezwzględne przeciwwskazania medyczne do odbycia rehabilitacji leczniczej lub turnusu regeneracyjnego;
- 4) projekt umowy;
- 5) informację o obowiązku złożenia oferty na udostępnionym formularzu;
- 6) informacje określające wymagania dla zakładów rehabilitacji leczniczej, dotyczące:
  - a) lokalizacji zakładu rehabilitacji leczniczej,
  - b) bazy hotelowej oraz standardów żywienia,
  - c) kadry medycznej i specjalistycznej,
  - d) wyposażenia w aparaturę leczniczą i diagnostyczną.

§ 10. 1. W ofercie na świadczenia i usługi rehabilitacyjne lub turnusy regeneracyjne, należy podać:

- 1) nazwę i adres siedziby oferenta;
- 2) opis warunków lokalowych, wyposażenia w aparaturę i sprzęt medyczny oraz środki transportu i łączności;
- 3) liczbę i kwalifikacje lekarzy oraz pozostałego personelu medycznego świadczącego usługi rehabilitacyjne i regeneracyjne;
- 4) proponowaną cenę jednego dnia pobytu, z uwzględnieniem kosztów leczenia, żywienia i zakwaterowania;
- 5) proponowany okres i zakres realizacji zamówienia;
- 6) podpis osoby upoważnionej do składania oświadczeń woli w imieniu oferenta.

2. Oferty składa się w formie pisemnej, w zamkniętej kopercie, w miejscu i terminie określonych w ogłoszeniu lub w formie dokumentu elektronicznego za pomocą środków komunikacji elektronicznej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną (Dz. U. z 2020 r. poz. 344).

3. Dokument elektroniczny powinien być opatrzony kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym.

§ 11. 1. Konkurs ofert przeprowadza komisja konkursowa powoływana przez Prezesa Kasy w składzie co najmniej 3 osób, spośród których Prezes Kasy wyznacza jedną na przewodniczącego komisji konkursowej.

2. Członkiem komisji konkursowej nie może być osoba, która:

- 1) jest oferentem, jego przedstawicielem lub pełnomocnikiem albo członkiem organu osoby prawnej występującej jako oferent;
- 2) pozostaje z osobą, o której mowa w pkt 1:
  - a) w związku małżeńskim,
  - b) w stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa w linii prostej albo w linii bocznej do drugiego stopnia, przysposobienia, opieki lub kurateli,
  - c) w takim stosunku prawnym lub faktycznym, że może to budzić uzasadnione wątpliwości co do jej bezstronności, lub w takim stosunku pozostaje jej małżonek.

3. Członkowie komisji konkursowej po otwarciu ofert składają oświadczenie, że nie zachodzą wobec nich przesłanki określone w ust. 2.

4. Wyłączenia członka komisji konkursowej i powołania nowego dokonuje Prezes Kasy z urzędu, na wniosek członka komisji konkursowej lub oferenta.

§ 12. Prace komisji konkursowej określa Prezes Kasy w regulaminie.

§ 13. 1. Oferent w terminie 7 dni od dnia otrzymania zawiadomienia o zakończeniu i wynikach konkursu ofert, może złożyć do Prezesa Kasy, na piśmie lub w formie dokumentu elektronicznego za pomocą środków komunikacji elektronicznej, uzasadniony protest dotyczący rozstrzygnięcia konkursu.

2. Wniesienie protestu jest dopuszczalne tylko przed zawarciem umowy.

3. Wniesienie protestu wstrzymuje zawarcie umowy.

4. Prezes Kasy rozpatruje i rozstrzyga protest w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania.

5. O wniesieniu i rozstrzygnięciu protestu Prezes Kasy zawiadamia pozostałych oferentów na piśmie lub za pomocą środków komunikacji elektronicznej, jeżeli oferent wyraził zgodę na dokonanie zawiadomienia za pomocą tych środków.

6. W przypadku uwzględnienia protestu Prezes Kasy ponownie ogłasza konkurs ofert.

7. Protest nie przysługuje w przypadku odrzucenia wszystkich ofert lub unieważnienia postępowania konkursowego.

§ 14. 1. Z oferentem wybranym przez komisję konkursową Prezes Kasy zawiera umowę w formie pisemnej pod rygorem nieważności, w terminie 40 dni od dnia rozstrzygnięcia

konkursu ofert, jeżeli został wpisany do rejestru podmiotów wykonujących działalność leczniczą.

2. W przypadku braku wpisu do rejestru podmiotów wykonujących działalność leczniczą Prezes Kasy ponownie ogłasza konkurs ofert.

3. Umowa nie może być zawarta na okres dłuższy niż rok.

§ 15. 1. Umowa zawiera w szczególności:

- 1) oznaczenie stron umowy;
- 2) określenie liczby miejsc dla prowadzenia rehabilitacji leczniczej i turnusów regeneracyjnych;
- 3) określenie zakresu świadczeń na rzecz osób skierowanych;
- 4) określenie okresu, na który została zawarta umowa;
- 5) wysokość ceny jednego dnia pobytu z uwzględnieniem kosztów leczenia, wyżywienia i zakwaterowania;
- 6) sposób i termin rozliczeń pomiędzy podmiotem prowadzącym zakład rehabilitacji leczniczej a Prezesem Kasy;
- 7) zobowiązanie zakładu rehabilitacji leczniczej do zwrotu kosztów przejazdu do zakładu, o których mowa w § 6;
- 8) zobowiązanie zakładu rehabilitacji leczniczej do przekazania jednostkom organizacyjnym Kasy, w określonym terminie, informacji o przebiegu i wynikach rehabilitacji leczniczej;
- 9) postanowienie o przyjęciu przez zakład rehabilitacji leczniczej obowiązku poddania się kontroli Prezesa Kasy w zakresie wykonywanej umowy;
- 10) wskazanie okoliczności uzasadniających rozwiązanie umowy.

2. Umowa zawarta z zakładem rehabilitacji leczniczej może zawierać postanowienia dotyczące zaliczek i terminów ich przekazywania przez Prezesa Kasy oraz sposobu i terminów ich rozliczania przez zakład rehabilitacji leczniczej.

3. Wszelkie zmiany w umowie wymagają formy pisemnej pod rygorem nieważności.

§ 16. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2023 r.²⁾

**MINISTER ROLNICTWA I ROZWOJU
WSI**

---

²⁾ Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 30 lipca 2013 r. w sprawie warunków i trybu kierowania przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego na rehabilitację leczniczą oraz udzielania zamówień na świadczenia i usługi rehabilitacyjne (Dz. U. poz. 860), które traci moc z dniem 1 stycznia 2023 r. w związku z wejściem w życie art. 1 pkt 14 ustawy z dnia ..... o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. poz.).

Załącznik
do rozporządzenia
Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
z dnia
(poz.)

Wzór

.....
(pieczęć podmiotu wykonującego działalność leczniczą)

WNIOSEK O SKIEROWANIE NA REHABILITACJĘ LECZNICZĄ / TURNUS REGENERACYJNY*

I. Dane osobowe:

Nazwisko i imię ..... PESEL**

.....

Adres zamieszkania .....

.....
(ulica - nr domu i mieszkania) (kod pocztowy) (miejscowość)

Dotyczy dzieci

Nazwisko i imię prawnego opiekuna dziecka ..... PESEL** .....

Rodzaj ..... szkoły, ... klasa

.....

II. Wywiad (główne dolegliwości, początek i przebieg choroby, dotychczasowe leczenie)

.....

.....

.

.....

...

III. Badanie przedmiotowe: waga ..... wzrost ..... RR ..... / ..... tętno ..... / min

Skóra i węzły chłonne obwodowe:

.....

Układ oddechowy z oceną wydolności:

.....

.....

Układ krążenia z oceną wydolności wg NYHA:

.....

.....

Układ trawienny:

.....
.....

Układ moczowo-płciowy z oceną wydolności nerek:

.....
.....

Układ ruchu:

.....
.....

Zdolność do samoobsługi: TAK NIE

Ocena sprawności ruchowej:

samodzielnie poruszający się (określić) poruszający się przy pomocy .....
(określić rodzaj niezbędnej pomocy)

Układ nerwowy, narządy zmysłu:

.....
.....

Rozpoznanie: choroba zasadnicza będąca podstawą wystawienia wniosku (w języku polskim) wg ICD-10

--	--	--

.....
.....

Choroby współistniejące: ..... wg ICD-

--	--	--

 10
..... wg ICD-

--	--	--

 10

IV. Aktualne wyniki badań - laboratoryjnych, diagnostycznych, konsultacji specjalistycznych (w przypadku leczenia szpitalnego dołączyć kopię karty informacyjnej ze szpitala)

.....
.....
.....
.....
.....
.....

V. Uzasadnienie celowości przeprowadzenia rehabilitacji (czy istnieje rokowanie zapobieżenia powstaniu niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym lub odzyskania zdolności do pracy w gospodarstwie rolnym - nie dotyczy turnusów rehabilitacyjnych dla osób uprawnionych do emerytury rolniczej i turnusów regeneracyjnych)

.....
.....
.....

.....
(miejscowość i data)
zawodu)

.....
(podpis i czytelna pieczęć lekarza z numerem prawa wykonywania

---

VI. Weryfikacja lekarza regionalnego inspektora orzecznictwa lekarskiego Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego:

Rehabilitacja lecznicza / turnus regeneracyjny po raz .....

Opinia o celowości odbycia rehabilitacji (wskazania, przeciwwskazania, rokowanie co do zapobieżenia powstania niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym lub odzyskania zdolności do pracy w gospodarstwie rolnym - nie dotyczy turnusów rehabilitacyjnych dla osób uprawnionych do emerytury rolniczej i turnusów regeneracyjnych):

.....
.....
.....

VII. Kwalifikacja lekarza regionalnego inspektora orzecznictwa lekarskiego Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego:

Skierowanie do .....

Uzasadnienie:.....

.....
.....

.....
(miejscowość i data)

.....
(podpis i czytelna pieczęć lekarza regionalnego inspektora orzecznictwa lekarskiego Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego)

*Niepotrzebne skreślić.

**Należy wpisać numer PESEL, a jeżeli nie nadano tego numeru, należy wpisać serię i numer dowodu osobistego lub paszportu.

UZASADNIENIE

Projektowane rozporządzenie stanowi wykonanie upoważnienie ustawowego, zawartego w art. 64 ust. 12 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2021 r. poz. 266, z późn. zm.), zwanej dalej „usr”, która została zmieniona ustawą z dnia .... o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. ...), zwaną dalej „ustawą”.

Ustawa zmieniła treść przepisu art. 64 usr. Znowelizowanie przepisów art. 64 usr polegało na przeniesieniu z dotychczasowego aktu wykonawczego, tj. rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 19 lipca 2013 r. w sprawie warunków i trybu kierowania przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego na rehabilitację leczniczą oraz udzielania zamówień na świadczenia i usługi rehabilitacyjne (Dz. U. poz. 860), do materii ustawowej postanowień dotyczącej warunków kierowania na rehabilitację w KRUS. Przepisy te zostały uregulowane w art. 64 usr. W związku z tym usunięto te przepisy z ww. rozporządzenia, aby nie powtarzać materii uregulowanej w usr.

Ponadto w znowelizowanych przepisach art. 64 usr znalazły się przepisy, które umożliwią KRUS podejmowanie działań wobec osób:

- uprawnionych do emerytury rolniczej z ubezpieczenia w celu poprawy ich stanu zdrowia, kondycji psychofizycznej oraz stanu funkcjonalnego i jakości życia, między innymi poprzez kierowanie ich na rehabilitację leczniczą do zakładów rehabilitacji leczniczej oraz
- ubezpieczonych będących opiekunami osób niepełnosprawnych na turnusy mające na celu poprawę ich kondycji psychofizycznej i jakości życia, zwane dalej „turnusami regeneracyjnymi”, do zakładów rehabilitacji leczniczej.

W związku z tym kwestie dotyczące ww. osób powinny zostać uregulowane w nowym rozporządzeniu. Nowe rozporządzenie utrzymuje uregulowania, które zastosowano w poprzednim rozporządzeniu i dostosowuje je do zmienionej usr. Przede wszystkim utrzymany został podstawowy okres trwania rehabilitacji leczniczej, który dalej wynosi 21 dni, także dla osób uprawnionych do emerytury rolniczej, które będą wysyłane na rehabilitację.

Uregulowania wymagały natomiast następujące kwestie dotyczące:

- wskazania okresu trwania turnusu regeneracyjnego, który ustalono na 7 dni,

- określenia terminu możliwości ponownego skierowania na rehabilitację leczniczą i turnus regeneracyjny,
- zwrotu kosztów przejazdu,
- załącznika do rozporządzenia – tj. wniosku o skierowanie na rehabilitację lub turnus regeneracyjny.

Jako datę wejścia w życie rozporządzenia wskazano dzień 1 stycznia 2023 r.

Projekt rozporządzenia jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Projekt rozporządzenia nie zawiera norm krajowych, przepisów technicznych oraz przepisów dotyczących usług, w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.), w związku z tym nie podlega obowiązkowi notyfikacji.

Projekt rozporządzenia nie podlega obowiązkowi przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu stosownie do § 27 ust. 4 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M. P. z 2022 r. poz. 348).

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) projekt niniejszego rozporządzenia zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji w zakładce Rządowy Proces Legislacyjny.

Projekt rozporządzenia zostanie umieszczony w wykazie prac legislacyjnych Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

<p>Nazwa projektu Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie warunków i trybu kierowania na rehabilitację leczniczą i turnusy regeneracyjne</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Pani Anna Gembicka, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Pan Adam Salikier, Z-ca Dyrektora Biura Organizacyjno-Prawnego KRUS tel. 22 592 64 07 Ireneusz Leśnikowski, Z-ca Dyrektora Departamentu Oświaty i Polityki Społecznej w MRiRW tel. 22 623 15 75</p>	<p>Data sporządzenia 04.04.2022</p> <p>Źródło Inne</p> <p>Nr w Wykazie prac .....</p>
---	--

CENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Projektowane rozporządzenie stanowi wykonanie upoważnienie ustawowego, zawartego w art. 64 ust. 12 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2021 r. poz. 266, z późn. zm.), (dalej „usr”, która została zmieniona ustawą z dnia .... o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. ...), dalej „Ustawa”.

Przedmiotowe rozporządzenie ma przede wszystkim na celu stworzenie przepisów wykonawczych, które umożliwią, zgodnie z obowiązującymi przepisami, skierowania rolnika, który ukończył aktywność zawodową w gospodarstwie rolnym i pobierają świadczenie emerytalne, na rehabilitację leczniczą oraz osób ubezpieczonych będących opiekunami osób niepełnosprawnych na turnusy regeneracyjne do zakładów rehabilitacji leczniczej KRUS. Pozostałe przepisy rozporządzenia stanowią kontynuację rozwiązań, jakie obowiązują w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 30 lipca 2013 r. w sprawie warunków i trybu kierowania przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego na rehabilitację leczniczą oraz udzielania zamówień na świadczenia i usługi rehabilitacyjne (Dz. U. poz. 860).

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Wydanie przedmiotowego rozporządzenia, które umożliwi Kasie podejmowanie działań także wobec osób uprawnionych do emerytury rolniczej z ubezpieczenia w celu poprawy ich stanu zdrowia, między innymi poprzez kierowanie ich na rehabilitację leczniczą do zakładów rehabilitacji, oraz skierowanie osób ubezpieczonych będących opiekunami osób niepełnosprawnych na turnusy regeneracyjne do zakładów rehabilitacji leczniczej KRUS.

Celu projektu nie można osiągnąć środkami pozalegisłacyjnymi.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Brak danych o rozwiązaniach przyjętych w innych krajach.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Osoby uprawnione do emerytury rolniczej z ubezpieczenia, które będą mogły skorzystać z turnusów rehabilitacyjnych	840.472 osób	KRUS	Możliwość skorzystania z turnusów rehabilitacyjnych w zakładach rehabilitacji leczniczej KRUS
Osoby ubezpieczone będące opiekunami osób niepełnosprawnych, które będą mogły być skierowane na turnusy regeneracyjne do zakładów rehabilitacji leczniczej	9.001 osób	KRUS	Możliwość skorzystania z turnusów regeneracyjnych przez osoby ubezpieczone będące opiekunami osób niepełnosprawnych w zakładach rehabilitacji leczniczej KRUS

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Stosownie do art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) oraz § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2022 r. poz. 348) projekt rozporządzenia zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny.

Projekt przekazany zostanie do konsultacji następującym podmiotom:

1. Rada Ubezpieczenia Społecznego Rolników,
2. Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych,
3. Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych Rolników i Organizacji Rolniczych,
4. Sekretariat Rolnictwa Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”,
5. Niezależny Samorządny Związek Zawodowy Rolników Indywidualnych „Solidarność”,
6. Związek Zawodowy Rolnictwa „Samoobrona”,
7. Krajowy Związek Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych,
8. Federacja Związków Pracodawców –Dzierżawców i Właścicieli Rolnych,
9. Związek Zawodowy Centrum Narodowe Młodych Rolników,
10. Krajowa Rada Izb Rolniczych,
11. Krajowa Rada Spółdzielcza,
12. Związek Zawodowy Rolników Rzeczypospolitej „Solidarni”,
13. Związek Zawodowy Rolników „Ojczyzna”,
14. Związek Zawodowy Pracowników Rolnictwa w Rzeczypospolitej Polskiej,

15. Związek Zawodowy Rolnictwa i Obszarów Wiejskich „REGIONY”,
16. Związek Zawodowy Wsi i Rolnictwa „Solidarność Wiejska”,
17. Federacja Branżowych Związków Producentów Rolnych,
18. Krajowy Związek Rewizyjny Rolniczych Spółdzielni Produkcyjnych,
19. Porozumienie Rolnicze,
20. Business Centre Club,
21. Forum Związków Zawodowych,
22. Konfederacja Lewiatan,
23. Pracodawcy Rzeczypospolitej Polskiej,
24. Związek Rzemiosła Polskiego,
25. Krajowy Związek Grup Producentów Rolnych – Izba Gospodarcza.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z ..... r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]												
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)	
Dochody ogółem													
budżet państwa													
JST													
pozostałe jednostki (oddzielnie)													
Wydatki ogółem													
budżet państwa													
JST													
Fundusz Prewencji i Rehabilitacji - koszty		2,234	2,436	2,537	2,621	2,705	2,789	2,873	2,957	3,041	3,125	27,317	
Saldo ogółem													
budżet państwa													
JST													
Fundusz Prewencji i Rehabilitacji - koszty		- 2,234	- 2,436	- 2,537	- 2,621	- 2,705	- 2,789	- 2,873	- 2,957	- 3,041	- 3,125	- 27,317	
Źródła finansowania	Wydatki/koszty będą poniesione w ramach części budżetowej 72 oraz państwowego funduszu celowego, tj. Funduszu Prewencji i Rehabilitacji.												

<p>Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń</p>	<p>W art. 7 Ustawy zatwierdzono maksymalny limit wydatków funduszu prewencji i rehabilitacji na realizację nowych zadań, o których mowa w przepisach uregulowanych w art. 64 usr. Limit te przyjęto jako źródło danych powyższej Tabeli. Ponieważ Ustawa weszła w życie w dniu ... 2022 r., a przepisy dotyczące rehabilitacji wchodzi w życie w dniu 1 stycznia 2023 r., to za rok zero przyjęto rok 2022, a za rok pierwszy rok 2023. Rozporządzenie, które jedynie wprowadza przepisy techniczne, nie generuje dodatkowego wpływu na sektor finansów publicznych ponadto to, co wskazano w art. 7 Ustawy.</p> <p>Poniższe wyjaśnienia stanowią zatem powtórzenie wyjaśnień, jakie przedstawiono w formularzu Oceny Skutków Regulacji złożonym wraz z projektem Ustawy.</p> <p>Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego planuje skierować ok 600 rolników - seniorów emerytów, tj. rolników, którzy ukończyli aktywność zawodową w gospodarstwie rolnym i pobierających świadczenie emerytalne, na turnusy rehabilitacji leczniczej. Kasa ma możliwość skierowania na rehabilitację leczniczą większej liczby rolników - seniorów emerytów, należy jednak podkreślić, że jest to uzależnione od zapotrzebowania i posiadanych środków pieniężnych. Do oszacowania kosztu rehabilitacji leczniczej rolników - seniorów emerytów w 2023 r. przyjęto wysokość stawki odpłatności za osobodzień rehabilitacji leczniczej chorób układu ruchu rolników, realizowanej przez KRUS w 2022 r., tj. 120,00 zł, którą powiększono o prognozowany przez NBP wskaźnik inflacji w 2022 r., tj. 10,8%, co dało kwotę 133,00 zł odpłatności za osobodzień. Koszt rehabilitacji ok. 600 rolników - seniorów emerytów wyniósłby ok. 1 675 800,00 zł i są to dodatkowe środki pieniężne do pozyskania. W 2024 r. stawka odpłatności za osobodzień została podwyższona o prognozowany wskaźnik inflacji w 2023 r., tj. 9%, co daje stawkę odpłatności za osobodzień w wysokości 145,00 zł. Łączny koszt rehabilitacji rolników seniorów emerytów w 2024 roku wyniósłby ok. 1 827 000,00 zł. W 2025 r. łączny koszt rehabilitacji emerytów seniorów wyniósłby ok. 1 902 600,00 zł, ponieważ stawkę odpłatności za osobodzień podwyższono o prognozowany wskaźnik inflacji w 2024 r., tj. 4,2% do wysokości 151,00 zł. W związku z brakiem możliwości prognozowania inflacji w latach kolejnych Kasa przyjęła średni wskaźnik inflacji z lat 2017-2021, czyli pięciu ostatnich lat przed rokiem 2022, w którym wystąpił znaczny wzrost wskaźnika inflacji. Dlatego też w kolejnych latach stawka odpłatności za osobodzień została oszacowana uwzględniając wskaźnik inflacji 3%:</p> <ul style="list-style-type: none"> - w 2026 roku stawka odpłatności za osobodzień to 156 zł, a łączny koszt rehabilitacji to ok. 1 965 600,00 zł, - w 2027 roku stawka odpłatności za osobodzień to 161 zł, a łączny koszt rehabilitacji to ok 2 028 600,00 zł, - w 2028 roku stawka odpłatności za osobodzień to 166 zł, a łączny koszt rehabilitacji to ok. 2 091 600,00 zł, - w 2029 roku stawka odpłatności za osobodzień to 171 zł, a łączny koszt rehabilitacji to ok. 2 154 600,00 zł, - w 2030 roku stawka odpłatności za osobodzień to 176 zł, a łączny koszt
---	--

rehabilitacji to ok. 2 217 600,00 zł,
- w 2031 roku stawka odpłatności za osobodzień to 181 zł ,a łączny koszt rehabilitacji to ok. 2 280 600,00 zł,
- w 2032 roku stawka odpłatności za osobodzień to 186,00 zł, a łączny koszt rehabilitacji to ok. 2 343 600,00 zł.

Miesięczna liczba emerytur w IV kwartale 2020 r. wyniosła 840472 (bez rodzicielskich świadczeń uzupełniających, lecz z emeryturami finansowanymi z funduszu emerytalno-rentowego, a wypłaconymi przez MON, MSWiA, MS oraz ze świadczeniami rolnymi w wysokości 50% ze względu na uprawnienia do świadczeń pracowniczych zbiegających się ze świadczeniami zagranicznymi). Pobyt na turnusie będzie miał charakter usprawniający. Rolnik - senior emeryt będzie miał zagwarantowane średnio 3 zabiegi dziennie. Program usprawniający i rodzaj zabiegów będzie określał lekarz w Centrum Rehabilitacji Rolników KRUS. Warunkiem niezbędnym przy kwalifikacji na rehabilitację leczniczą rolników - seniorów emerytów byłaby samodzielność psychofizyczna (sprawność ruchowa, funkcje poznawcze, stan emocjonalny). Ze świadczenia nie mogłaby skorzystać osoba niesamodzielna, czyli taka, u której z powodu naruszenia funkcji organizmu stwierdza się ograniczenia aktywności powodujące konieczność długotrwałego albo stałego wsparcia innej osoby w celu zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych. Przyjęto, że seniorzy to osoby, u których często stosowana jest przewlekłe farmakoterapia oraz występuje wielochorobowość (najczęściej schorzenia kardiologiczno-pulmonologiczne, układu ruchu, demencyjne). Z tego względu o możliwości skierowania rolnika - seniora emeryta na turnus rehabilitacyjny będą decydowały kryteria: medyczne, proceduralne oraz formalno-prawne. Kryteria medyczne, czyli wskazania i przeciwwskazania zostaną opracowane przez Kasę. Do kryteriów formalno-prawnych należy zaliczyć brak górnej granicy wieku oraz pobieranie przez osobę świadczenia emerytalnego, natomiast do kryteriów proceduralnych należy: wniosek wystawiany przez lekarza POZ lub lekarza specjalistę, złożenie wniosku w jednostce organizacyjnej KRUS oraz weryfikacja medyczna wniosku przez lekarza Regionalnego Inspektora Orzecznictwa Lekarskiego.

Organizacja turnusów regeneracyjnych dla opiekunów osób niepełnosprawnych ma na celu poprawę ich kondycji psychofizycznej i jakości życia (charakter regeneracyjny). Opiekunem osoby niepełnosprawnej jest osoba, która podlegała ubezpieczeniu jako rolnik lub domownik i zaprzestała prowadzenia działalności rolniczej lub pracy w gospodarstwie rolnym w związku z nabyciem prawa do świadczenia pielęgnacyjnego lub specjalnego zasiłku opiekuńczego na podstawie ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych albo zasiłku dla opiekuna na podstawie ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów przez okres pobierania tego świadczenia albo zasiłku - do uzyskania 25-letniego okresu ubezpieczenia emerytalno-rentowego, o którym mowa w art. 19 ust. 1 pkt 2 (art. 16 ust. 2 pkt 4 usr). Liczba osób, które podlegają ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu na wniosek w okresie przyznania świadczenia

pielęgnacyjnego lub specjalnego zasiłku opiekuńczego na podstawie ustawy o świadczeniach rodzinnych albo zasiłku dla opiekuna na podstawie ustawy o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, za które wójt, burmistrz, prezydent miasta opłaca składki na to ubezpieczenie, na koniec IV kwartału 2020 r. wynosi 9001 osób. Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego planuje skierować ok 600 opiekunów osób niepełnosprawnych na turnusy regeneracyjne w 2023 r. Kasa ma możliwość skierowania na turnusy regeneracyjne większą liczbę opiekunów osób niepełnosprawnych, należy jednak podkreślić, że jest to uzależnione od zapotrzebowania i posiadanych środków pieniężnych. Do oszacowania kosztu turnusów regeneracyjnych dla opiekunów osób niepełnosprawnych przyjęto wysokość stawki odpłatności za osobodzień jak w rehabilitacji leczniczej chorób układu ruchu rolników, realizowanej przez KRUS, tj. w 2023 roku przyjęto wysokość stawki odpłatności za osobodzień rehabilitacji leczniczej chorób układu ruchu rolników, realizowanej przez KRUS w 2022 r., tj. 120,00 zł, którą powiększono o prognozowaną przez NBP wysokość inflacji w 2022 r., tj. 10,8%, co dało kwotę 133,00 zł odpłatności za osobodzień. Koszt turnusów regeneracyjnych ok. 600 opiekunów osób niepełnosprawnych wyniósłby ok. 558 600,00 zł i są to dodatkowe środki pieniężne do pozyskania. W 2024 r., stawka odpłatności za osobodzień została podwyższona o prognozowany wskaźnik inflacji w 2023 r., tj. 9%, co daje stawkę odpłatności za osobodzień w wysokości 145,00 zł. Łączny koszt turnusów regeneracyjnych opiekunów osób niepełnosprawnych w 2024 roku wyniósłby ok. 609 000,00 zł. W 2025 r. łączny koszt turnusów regeneracyjnych opiekunów osób niepełnosprawnych wyniósłby ok. 634 200,00 zł, ponieważ stawkę odpłatności podwyższono o prognozowany wskaźnik inflacji w 2024 r., tj. 4,2% do wysokości 151,00 zł. W związku z brakiem możliwości prognozowania inflacji w latach kolejnych Kasa przyjęła średni wskaźnik inflacji z lat 2017-2021, czyli pięciu ostatnich lat przed rokiem 2022, w którym wystąpił znaczny wzrost wskaźnika inflacji. Dlatego też w kolejnych latach stawka odpłatności za osobodzień została oszacowana uwzględniając wskaźnik inflacji 3%:

- w 2026 roku stawka odpłatności za osobodzień to 156 zł, a łączny koszt rehabilitacji to ok. 655 200,00 zł,
- w 2027 roku stawka odpłatności za osobodzień to 161 zł, a łączny koszt rehabilitacji to ok. 676 200,00 zł,
- w 2028 roku stawka odpłatności za osobodzień to 166 zł, a łączny koszt rehabilitacji to ok. 697 200,00 zł,
- w 2029 roku stawka odpłatności za osobodzień to 171 zł, a łączny koszt rehabilitacji to ok. 718 200,00 zł,
- w 2030 roku stawka odpłatności za osobodzień to 176 zł, a łączny koszt rehabilitacji to ok. 739 200,00 zł,
- w 2031 roku stawka odpłatności za osobodzień to 181 zł, a łączny koszt rehabilitacji to ok. 760 200,00 zł,
- w 2032 roku stawka odpłatności za osobodzień to 186,00 zł, a łączny koszt rehabilitacji to ok. 781 200,00 zł.

	<p>Turnus regeneracyjny jest to turnus mający na celu poprawę kondycji psychofizycznej i jakości życia dla opiekunów osób niepełnosprawnych. Opiekun osoby niepełnosprawnej będzie miał zagwarantowane średnio 4 zabiegi dziennie, a ich rodzaj będzie określał lekarz w Centrum Rehabilitacji Rolników KRUS. Turnusy regeneracyjne będą realizowane w sześciu Centrach Rehabilitacji Rolników KRUS. O skorzystaniu z turnusów regeneracyjnych będą decydowały kryteria medyczne, tj. wskazania i przeciwwskazania skorzystania z turnusów regeneracyjnych opracowane przez KRUS oraz kryteria proceduralne - wniosek wystawiany przez lekarza POZ lub lekarza specjalistę, złożenie wniosku w jednostce organizacyjnej KRUS oraz weryfikacja medyczna wniosku przez lekarza Regionalnego Inspektora Orzecznictwa Lekarskiego.</p> <p>W latach 2023–2032 maksymalny limit wydatków funduszu prewencji i rehabilitacji na realizację zadań, o których mowa w art. 64 ust. 2a i 2b usr, wynosi łącznie ok. 27 316 800,00 zł.</p> <p>Są to dodatkowe środki, które Kasa musi pozyskać dla funduszu prewencji i rehabilitacji. Fundusz prewencji i rehabilitacji tworzy się z odpisu od funduszu składkowego ubezpieczenia społecznego rolników, w wysokości do 6,5% planowanych wydatków tego funduszu i dotacji z budżetu państwa</p>
--	---

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

Skutki								
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z ..... r.)	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	2,234	2,436	2,537	2,621	2,705	3,125	27,317
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	Brak wpływu						
	sektor mikro-, małych i średnich	Brak wpływu						

	przedsiębiorstw	
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	Wzrost dochodów i wyrównanie nierówności społecznych.
Niemierzalne		
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Projekt nie wpłynie na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość. Jednocześnie ma pozytywny wpływ na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe.	
8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu		
☒ nie dotyczy		
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegółowo w odwróconej tabeli zgodności).	☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy	
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne: ...	☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne: ...	
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.	☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy	
Komentarz: Brak wpływu		
9. Wpływ na rynek pracy		
Wejście w życie rozporządzenia nie będzie miało wpływu na rynek pracy.		
10. Wpływ na pozostałe obszary		
☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ sądy powszechne, administracyjne lub wojskowe	☐ demografia ☐ mienie państwowe ☐ inne: ...	☐ informatyzacja ☐ zdrowie

Omówienie wpływu	Nie dotyczy
11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego	
Planowany termin wejścia w życie rozporządzenia to 1 stycznia 2023 r.	
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?	
Proponowane zmiany wynikają z analizy dotychczas obowiązujących rozwiązań i stwierdzonych braków rozwiązań prawnych i tym samym konieczności wprowadzenia zmian mających na celu dostosowanie przepisów wykonawczych do postanowień Ustawy. Nie są to zmiany generalnie reformujące, gdzie występowałaby konieczność obserwowania ewolucji efektów projektowanych rozwiązań.	
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)	
Brak	